

Apocalipse

Juã 'ga, Jejui 'ga remimu'efera 'ga, 'awa ka'arana kwasiaa rakue. Janeruwarete 'ga wemiaporama resaukaa Juã 'ga upe rakue. A'eramũ Juã 'ga ka'arana kwasiaa wemiesager are imonou Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe rakue.

¹ 'Awamue je ka'arana kwasiari mama'e jeapowam are. Janeruwarete 'ga Jejui Kristu 'ga upe ra'ne esaukaa rakue. A'eramũ 'ga 'jau wa'yra 'ga upe rakue:

—Anurenure'i jeremiesaukara jeapoi. A'eramũ ene ejemiesagera resaukaa ejemiayuwa 'gã nupe— 'jau 'ga wa'yra 'ga upe rakue.

A'eramũ 'ga aipoa 'uwa 'ga ojeupe esaukaripyrera resaukaa jee ai'i.

Je Juãnamũ. Jejui Kristu 'ga upe mama'e apoaramũ je rekoi. A'eramũ 'ga ywagipewara 'ga amũ mua imojypa ijeapoawama resaukaawamũ jee, ijeapoawama je upe ikwaawukaawamũ.

² A'eramũ je tejemiesager are ka'arana kwasiaa inuga. Jarejuwarete 'ga remimome'ufer are, Jejui Kristu 'ga remimome'ufer are. Mĩmer are je ka'arana kwasiari inuga. ³ Aga morogytaa Janeruwarete 'ga ma'ea te. A'ea ojopyter ipe imogytaara 'gã iku'i te ajemogyau. Janeruwarete 'ga muorypaw ipe ajatyka ma'e 'gã pyter ipe imogytaara 'gã jaruete ajemogyau. Enupara 'gã nipo aku'iramũ ajemogyau enupawe. Jee 'ga remiesaukara nipo ojeapou kamẽsĩete futat.

Juã 'ga ka'arana kwasiaawet

⁴Je 'ã Juãnamũ Jejui 'ga rerowiaaramũ pẽ nupe je ka'arana kwasiari imonou. Asia ywy pe pejejemogyau pejejomajatykau 'ga je'ega renuwamũ. Sete pẽ'wyrarete pytuna. A'eramũ je pẽ'wyrara 'gã nupe ka'arana monou ikwasiaa pẽ moymoyka.

Jarejuwarete 'ga resagea pẽ nerekoa je afutat, pẽ mopy'ata'wa pẽ mogya nanẽ nũ. Janeruwarete 'ga Okoeteete ma'ea. Ywy apoe'ẽwe 'ga rekoi rakue. 'Awamũ futat 'ga rekoi. Anure miamũ futat 'ga akou. 'Ga upe je 'i: “Mama'e esage emut 'gã nupe. Nuapoi agawewi 'gã mama'e esagea enee. A'etea ki mama'e katurama emut 'gã nupe”, 'jau je 'ga upe pẽ nee. 'Ga 'Agesagea nanẽ mama'e esage amut pẽ nupe nũ, Jarejuwarete 'ga renawa rowase ajemogo ma'ea nũ. ⁵Jejui Kristu 'ga taetu mama'e esage amut pẽ nupe nũ. Jejui 'ga morogyta a'jea futat omome'u janee 'Uwarete 'ga ree. Jejui 'ga Jarejuwarete 'ga remimoferau ypy ppyfera. 'Ga 'ũina 'wyrarareteramũ ywy pewaramũ janee nãjuee etee. Akotee ma'eramũ jane upe, 'wyrara 'gã nupe. Mĩmera upe 'ga 'ũina 'wyrarareteramũ.

Jejui 'ga oporomutaramũ jane ree. Amanũ 'ga owy reko'wogukaa janetywera moiawamũ jane wi, mama'e tywera apoukaru'jape'ema janee. ⁶'Ga werowiaaramũ jane mogyau 'Uwarete 'ga upe oporowyky ma'eramũ. Jarejuwarete 'ga upe jareporogytau jarejepyriwara 'gã nee. Jarejepyriwara 'gã nupe nanẽ Jarejuwarete 'ga mome'wau nũ. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Simuoryp Jejui 'ga jarejemogyau 'jau, 'jau je pẽ nupe. 'Ga pãjẽrete. Nateepawi 'ga pãjẽa. A'eramũ ki jane 'ga muorypa

jarejemogyau. A'eramũ ki jane 'ga mome'wau nanẽ 'gã nupe nũ.

⁷ Pênea'ar iki 'ga ree. Anurenure'i nipo Jejui 'ga ruri ojypa ywasiga rupi. Najuejue etee futat nipo jane 'ga resaka. 'Ga kutukarera 'gã miamũ nipo 'ga resaka nũ. Nikoi'i futari nipo jane mũ ywy pewaramũ 'ga resakare'emamũ. 'Ga resakawe nipo 'gã ajaa'wau 'ga ree. Wereko tyweram awi nipo 'gã okyjau ajaa'wau 'ga ree. U'eawer imũ etee futat nipo 'ga iapoi. A'jea futat je'ea.

⁸ —Je Okoeteete ma'ea. Ywy apoe'emauwe je rekoi. 'Awamũ miamũ 'ã je rekoi. Anure taetu nipo je rekoi temanũme'em futat. Je pãjêrete te 'gã pãjê apyraapa— 'jau Janejararete 'ga.

Jejui Kristu 'ga jesaukaawet

⁹ Je futat ako Juãnamũ. Pêẽ 'jawe je jemogypygyi Jejui 'ga ree. A'eramũ je pêneki'yramũ tekou. Pêẽ 'jawe futat je rekoi, tejerekou tywerukaa 'ga rerowiare'ema 'gã nupe. Je rereko tywerete futat 'gã. Pêẽ 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega perowiat. Je nanẽ 'ga je'ega arowiat nũ. 'Ga jejararetea. Pêẽ 'jawe jeruagamũ tejereko tywera upe. Napoiri futari je Jejui 'ga rerowiar awi. 'Ga jane rereko. A'eramũ 'ga jane mamuakarukaa mama'e tywera upe.

'Ypõ'õ pype je rekoi ikue. Jejui 'ga porogyta a'jea je imome'wau kwe pewara 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga je'ega nanẽ je imome'wau kwe pewara 'gã nupe tekou ikue. A'eramũ 'ga rerowiare'ema 'gã je rerawau je rejaa 'ypõ'õ me ikue, Patimu 'jaw ipe ikue. Moromunepawa pypewara 'jawe tekou 'ypõ'õ pype ikue. ¹⁰ Janeruwarete 'ga 'Agesagea

je rereko je pojekau ojeupe morowykye'ema rupi. A'eramũ je teatykupe katy 'ga amũ je'ega renupa. Jeatykupe katy oje'eg ma'e 'ga jumi'aranũũ fu 'jawe wafukaíta jee:

¹¹ —Ejemiesaga ekwasiat ka'aran are. Ikwasiapaw ire ene imonou je rerowiaara 'gã nupe. Sete amunawa pype ajatyka ma'e 'gã nupe. Efesu, Esmirna, Pergamũ, Tiatira, Sardes, Filadelfia, Laodiceja. Mĩmera amunawa pype je rerowiaara 'gã jatykai wapyakau jeje'eg are. A'eramũ ene 'gã nupe ka'arana monou ejemiesaga kwasiar ire—'jau 'ga jee, jeatykupe katy u'ama.

¹² Aipo renupawe je tejerowaka tejakyfet katy tejeupe oje'eg ma'e 'ga resaka. Tejerowakawe je sete tatarana renawa resaka. Tatarana renawa ouru apopyrera. ¹³ Tatarana renawa pyter imũ 'ga amũ akou, kũima'e 'jawewara 'ga akou. Weteyrũ fukua 'ga erekou imunepa. 'Ga raitya 'ga ree imotypawa ouru apopyrera. 'Ga pasi'a 'arimũ imotypawa 'upa 'ga ree. ¹⁴ 'Ga 'awa waparasiagamũ amyneju 'jawe. Karupa'mĩ rawa 'jawe waparasiagamũ. 'Ga rea wenyfugamũ tata reny 'jawe. ¹⁵ Itaju 'jawe, prõsi 'jawa 'jawe, 'ga pya wenyfugamũ. Sã'ã wapy re prõsi 'jawa renyfuga. Nan tee 'ga pya. Oje'ëporogũũnamũ ytuu pyamu 'jawe etee. ¹⁶ Opo pe 'ga jaytataa rerekou. Sete 'ga jaytata rerekoi opo pe, ojakwatawa katy. Jyuua 'ua uẽma 'ga juru awi. A'ere nu'ari futari 'ga juru awi. Waime juowajamũ 'ua uẽma 'ga juru awi. A'ere nu'ari 'ga juru awi. 'Ga reakwara wenyfugamũ, aje kwara kwawa 'jawe wenyfugamũ.

¹⁷ 'Ga resakawe je te'aa 'ga rowase, amanũ ma'e 'jawe. A'erauwe 'ga opo monou, ojakwatawa katy-wara monou, jeapyte'rarinũ.

—Erekyje awi je wi. Ymã we ako ma'eferamũ je. Ywy apoe'emauwe je rekoi ikue. Mama'e teepaw ire miamũ nipo je etee futat je rekoi 'au— 'jau 'ga jee. ¹⁸ —Okoteete ma'ea 'ã je. Amanũ je ako ikue. A'ere ako je ferawi etee ikue nũ. Namanũu'jawa'uweri je. 'Awamũ je ywy pewara 'gã manũawa kwaapawi. Je futat nipo 'gã moferapa nũ— 'jau 'ga jee. ¹⁹ —'Awamũ ejemiesager are ka'arana ekwasiat. 'Awamũ 'ã je ojeapo ma'e resaukari enee. Anure ojeapo ma'ea nanẽ nipo ene esaka nũ. Aipoa ejemiesager are juejue ka'arana ekwasiat— 'jau 'ga jee. ²⁰ —Nenereapyoi ejemiesager are. A'eramũ je 'awamũ ene mueapyou ee. Sete jaytataa je areko tepo pe, tejakwatawa katy. Sete tatarana renawa nanẽ 'ã ene esaka. Sete tatarana renawa 'jawe futat je rerowiaara 'gã. Sete amunaw ipe 'gã jemogyi ajatykau ajamu'jau je ree. Jarejuwarete 'ga ree 'jau 'gã ajamu'jau akou. A'eramũ 'gã tatarana 'jawe ajemogyau. Sã'ã tatarana mama'e resaukara ae upe. Nan tee futat je rerowiaara 'gã jamu'ei je ree, Jeruwarete 'ga ree 'jau. Je rerowiaara 'gã 'wyriara* 'gã ajemogy jaytata 'jawe— 'jau Jejui 'ga jee.

2

Efesu pewara 'gã nupe Jejui 'ga 'eawet

¹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau jee:

* **1:20** Pastor 'jawa poromũ.

—Jeje'ega ekwasiat inuga Efesu pewara je rerowiaara 'gã 'wyrriara 'ga upe— 'jau 'ga jee.

—Sete je jaytata areko tejakwatawa katy tepo pe. Sete tatarana renawa pyterimũ je teatau tekou. Ouru apopyrera pyterimũ tekou teatau. Je 'ã amu'akwaap pẽẽ mama'e are. ² Pẽnemiapofera je akwaap. Kwaiwete 'ã pejeporowykyau jee. Je rerowiare'ema 'gã 'ã pẽ nerekou tyweaete je rerowiamũ. A'ere 'ã pejereko tywera upe pẽnuag pejemogyau pejepoire'ema je rerowiar awi. Mama'e tywera apoara 'gã nee 'ã pejeporomutare'emamũ. 'Gã amũ 'ã 'ua owaẽma pẽ nupe ai'i. “Jejui 'ga 'ã ore mut pẽ mu'jau oje'eg are”, 'jau futatee 'ã 'gã 'ua pẽ nupe rai'i. A'ere 'ã neperowiara'nei 'gã nai'i. “A'jea sipo Janeruwarete 'ga 'gã muri?” 'jau ete 'ã pẽẽ pejejaupe rai'i. 'Gã je'ega renup katu re 'ã pẽẽ 'gã kwaapa rai'i, 'gã 'me kwaapa rai'i. ³ Mama'eay upe 'ã pẽnuag je ree. Nepepouri 'ã jeporowyky awi rai'i— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

⁴ —A'ere je mama'e mũ re je je'egayi pẽ nupe. Je rerowiaa ypy ypy we 'ã pejeporomutaramũ je ree nanimenime rakue. A'ere 'ã pẽẽ 'awamũ inãinãni'ĩ etee pejeporomutaramũ je ree. ⁵ Pẽnea'aru'jaw iki je rerowiar ypy ppyawer are. Je rerowiaa ypy ypy 'ã pẽẽ pejeporomutaramũ nanimenime je ree rakue. Mama'ea 'ã pẽẽ iapou jeremifutar imũ etee rakue. A'ere 'ã pẽẽ 'awamũ nai'jawe rũi pejemogy. A'eramũ ki pẽẽ pejepoia pejetywer awi. Je rerowiar ypy ppyawera upe ki pejewya nũ. Kasi a'e pe je tatarana apykawa pe'ai pẽ nui ne.

A'eramũ nipo pẽẽ jeje'ega mome'wau'jape'ema pejejaupe. ⁶ A'ere pẽẽ, je 'jawe futat, Nikurai 'ga remiayuwa 'gã nemiapo are nepẽporomutari. Aipoa esage jee. Nikurai 'ga remiayuwa 'gã o'me are ajamu'jau. A'eramũ je 'gã nemiapofer are teporomutare'emamũ tekou— 'jau Jejui 'ga ikwasiarukaa jee.

⁷ —Ee pejejeapyoweramũ ki Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'ega peenuw esage je rerowiaara 'gã nupe 'ga je'egamũ. Jarejuwarete 'ga je'ega renupara 'gã nipo awau amanũ re 'ga pyri. Peu futat je y'wa mũ monou 'gã nupe. Aipo y'wa 'wau 'gã ajemogyau nakwaparimũ ete rũi 'ga pyri. Aipoa y'wa 'ywa u'am Jarejuwarete 'ga rupaw ipe— 'jau 'ga jee.

Aipoa 'ga 'eawera je ikwasiaa inuga Efesu pewara 'gã nupe 'ga je'eg imũ etee futat.

Esmirna pewara 'gã nupe Jejui 'ga 'eawet

⁸ Aipo 'e re 'ga 'jau jee nũ:

—Awamũ jeje'ega ekwasiat inuga Esmirna pewara je rerowiaara 'gã 'wyriara 'ga upe, a'e je enee— 'jau 'ga jee.

—Je ako ypy ma'ea. Maapawera nanẽ je nũ. Je amanũ ikue. A'ere je ferawi etee ako ikue nũ. Je teje'ega kwasiarukaa 'ga upe imonou pẽ nupe. ⁹ Akwaap katu katu futat je pẽẽ. Mama'eay upe pẽnuag pejejemogyau je ree. Nepetywi pẽẽ mama'e pyu 'au. A'ere pẽẽ imama'e kwai ma'erama futat pejemogy. Jeremiayuwa pẽẽ. A'eramũ pẽẽ iporiae'ema futat. 'Gã amũ nipo pẽ ago'wau je ree. Aipo 'gã nipo 'jau: “Judeuretea futat ore.

A'eramũ ore Jarejuwarete 'ga remiayuwaretea futat. Ore te futat 'ga remiayuwaretea. Pẽẽ naani”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. O'meramũ te 'gã 'i. NaJaneruwarete 'ga remiayuwa rũi agawewi 'gã. Mama'eukwaawa remiayuwa te 'gã. Mama'eukwaawa 'wyriara tee 'gã amuoryp ajemogyau. ¹⁰ Pekyje awi pejejereko tyw-eram awi. Anurenure'i nipo mama'eukwaawa 'wyriara pẽẽ mũ munewukaa pẽ mu'ama moromunepawa pype. “Taesak 'gã 'ga rerowiar awi 'gã paira 'jau”, 'jau nipo mama'eukwaawa 'wyriara pẽ nupe. A'ere nipo teis etee peset 'gã pẽ nereko tyweretei. A'ere kasi pepoit Jarejuwarete 'ga rerowiar awi ne. Pẽ apisi agawewi nipo 'gã. A'ere kasi pepoit futat Jarejuwarete 'ga rerowiar awi ne. 'Ga rerowiar awi pepoire'emamũ je pẽ mogyi nakwaparimũ ete rũi Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

¹¹ —Ee pejejeapyoweramũ ki Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'ega renupa esage, je rerowiaara 'gã nupe 'ga je'egamũ. Jarejuwarete 'ga je'ega renupara 'gã nipo awau 'ga pyri amanũ re. Oje'ega renupara 'gã 'ga nomonoukari mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau 'ga jee. Aipoa 'ga 'eawera je ikwasiaa inuga Esmirna pewara 'gã nupe 'ga je'eg imũ etee futat.

Pergamũ pewara 'gã nupe Jejui 'ga 'eawet

¹² A'eramũ Jejui 'ga 'jau jee nũ:

—Awamũ jeje'ega ekwasiat inuga Pergamũ pewara, je rerowiaara 'gã 'wyriara 'ga upe— 'jau 'ga jee.

—Je jyuua areko, ajuowai aime ma'ea rerekou tejuru pe. ¹³ Akwaap je pē'wyrā. Mama'eukwaawa 'wyrīara futat 'ūi 'wyrīaramū aipo 'wyr ipewara 'gā nupe. A'etea nepepōiri je rerowiar awi. Naje kwakuwi pejepe 'gā nui. Ātipasi 'ga je mome'wau akou 'gā nupe rakue. A'eramū 'gā 'ga jukau peu futat je mome'uramū rakue. A'etea nepepōiri je wi rakue. Aipoa esage jee. ¹⁴ A'ere je mama'ea pēē mū iapoa nafutari. Pēē mū Parāu 'ga je'egera rerowīaa. Ymā te Parāu 'ga Paraki 'ga mu'ei maira'me a'agawa muoryw are rakue. “Amu'e je ene ee. A'eramū ene Israeu 'ga juapyrera 'gā mu'jau maira'me a'agawa muoryw are”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. Kwe pewara 'gā wya monou ijukau inuga maira'me a'agawa rowase, imuorypawamū. “Pe'u kasi aipo wyro'o ne”, 'jau Janeruwarete 'ga Israeu 'ga juapyrera 'gā nupe rakue. A'ere Parāu 'ga 'i 'ga upe: “Maira'me a'agawa rowase imonopyrera pe'u, ere ki 'gā nupe”, 'jau 'ga Paraki 'ga upe. “Peko ki pejejemirekoe'em are, ere ki kūima'efera 'gā nupe”, 'jau 'ga Paraki 'ga upe rakue. “Pejemene'em are ki peko, 'jau ki ene kūjāmera 'gā nupe”, 'jau 'ga Paraki 'ga upe rakue. A'eramū Paraki 'ga 'jau 'gā nupe rakue. A'ere 'ā pēē mū 'awamū miamū mama'ea peapo pejejemogyau 'ga 'eawerimū etee futat. ¹⁵ Pēē mū Nikurai 'ga je'egera rerowīaa pejejemogyau. Aipo nanē nia'wyrī jee nū. ¹⁶ Pepoit pejetywer awi. Kasi a'e pe je oi mama'e tywera apoara 'gā nowajaa tejuru pewara teyyuu pyu ne— 'jau 'ga

ikwasiarukaa jee.

¹⁷ —Ee pejeapepyoweramũ ki Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'ega peenup, je rerowiaara 'gã nupe 'ga 'Agesage je'egamũ. 'Ga je'ega renupara 'gã nupe tamono mana 'jawa 'jau, 'gã nemi'urama 'jau. Imimipyrrera tamono 'gã nupe 'jau. Ita siga nanẽ tamono 'gã nupe 'jau. Ita sig are 'gã ner yaua tamono ikwasiaa 'gã nupe 'jau. Tekotee 'gã nipo nokwaawi futari 'gã ner yaua. Jeremie'rogera 'gã tee te nipo wer yaua ok-waap— 'jau 'ga jee.

Aipoa 'ga 'eawera je ikwasiaa inuga Pergamũ pe-wara 'gã nupe 'ga je'eg imũ etee futat.

Tiatira pewara 'gã nupe Jejui 'ga 'eawet

¹⁸ Aipo 'e re Jejui 'ga 'jau jee nũ:

—Tiatira pewara, je rerowiaara 'gã 'wyrriara 'ga upe aipo are ekwasiat inuga— 'jau 'ga jee.

—Je te 'ã Jarejuwarete 'ga ra'yraretea. Jerea enyfuk noko jee tata 'jawe. Itaju enyfuga 'jawe 'ã jepya wenyfugamũ. ¹⁹ Je aje'eg pẽ nupe. Akwaap je pẽẽ. Pẽnekoa je akwaap. Jarejuwarete 'ga ree 'ã pejeporomutaramũ 'ga rerowiaa nanẽ nũ. Pẽẽ pejejopoa 'ã mama'e apo are. Mama'eay upe 'ã pẽẽ pejejuagamũ pejejemogyau. Je rerowiar ypy we te 'ã mama'e esagea peapo jee. Ma'eramũ 'ã 'awamũ taetu mama'e esagea peapo pejejemogyau jee kwai-wete. Aipoa esage jee. ²⁰ A'ere mama'e mũ nia'wyrri jee. Jesepeu ãẽ jeremiayuwa 'gã mu'jau tywet mama'e tywer are. “Je Jarejuwarete kĩa je'ega mome'wara”, 'jau futatee ãẽ 'gã nupe. A'ere ãẽ 'mea te ãẽ rerekoi.

Mama'e tywera apo are ãẽ jeremiayuwa 'gã mu'jau. “Pejemirekoe'em are pẽnekoa esage”, 'jau futatee ãẽ 'gã nupe. “Pejemene'em are pẽnekoa esage”, 'jau futatee 'gã nupe, 'gã mu'jau tywet. “Maira'me a'agawa upe imonopyrera esageay pẽnemi'uramamũ”, 'jau futatee ãẽ 'gã nupe. A'etea 'ã ãẽ nepemuẽmi pejewi. A'eramũ je te'arasigamũ tekou pẽ nee. ²¹ Nareko tywera'nei je ãẽ ãẽ tywer are. Otywer awi ãẽ poira rapesaka te'ỹina. A'ere ãẽ nopiri futari otywer awi. ²² Otywer awi ãẽ rerowiaarera 'gã poire'emamũ nipo je 'gã nereko tyweaete 'gã tywer are. ãẽ nipo je imomoa ãẽ seawa reewe futat. ãẽ je'ega rerowiaara 'gã nanẽ nipo je ²³ iapisau ãẽ reewe futat. A'eramũ nipo je rerowiaara 'gã 'jau: “'ga a'jea futat ae kwaap”, 'jau nipo 'gã ajaupe. “Janerea'awa 'ga okwaap. Janeremifutara nanẽ 'ga ikwaapa nũ. A'eramũ nipo 'ga 'gã nekoawera repy monou 'gã nupe najuejue etee”, 'jau nipo 'gã ajaupe. Mama'e tywera apoara 'gã je areko tywerete. A'ere je tejerowiaara 'gã nupe mama'e esage monoi—'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

²⁴⁻²⁵ —Jesepeu ãẽ rerowiaara 'gã 'jau: “Mama'eukwaawa 'wyriara remimu'efera ayay ikwaapa ore. A'eramũ ore orojeapyoa'ne'emamũ ee”, 'jau 'gã. A'etea 'ã pẽẽ mũ neperowiari ãẽ je'ega. Nepeenuwi mama'eukwaawa 'wyriara je'ega pejemogyau. A'eramũ je pẽ nupe 'jau: Pepoir awi Jarejuwarete 'ga je'ega rerowiar awi je rura'ne'emamũ. Mama'e mũ ree je namu'ei

pěẽ. A'ere kasi pepoit iymaner awi ne— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

26-28 —Pejemanũme'ẽwe pejejemogyau mama'e apou Jarejuwarete 'ga 'eawer imũ ete 'eramũ je anure pě mogyau i'wyriaramũ teje'jawe tejepyri pejemogyramũ. Sã'ã Jeruwarete 'ga je mogoa 'wyriaramũ je rerowiare'ema 'gã nupe. Nan tee futat je pě mogyau 'wyriaramũ teje'jawe. “Pejeje'ega renuwe'emamũ ki pereko tywerete 'gã”, 'jau nipo je pě nupe. Sã'ã japepoa. Japepo jara 'ã ia'wyre'emamũ imonoa ikaikaa. A'eramũ futat imateepapa. Nan tee futar iki pejejerowiare'emamũ 'gã pereko, 'jau nipo je pě nupe. Jaytataua tamut pě nupe 'jau— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

29 —Ee pejejeapyoweramũ ki Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'ega renupa, je rerowiaara 'gã nupe 'ga 'Agesage je'egamũ. Aipo ki peanup— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

Aipoa 'ga 'eawera je ikwasiaa inuga Tiatira pewara 'gã nupe 'ga je'eg imũ etee futat.

3

Sardes pewara 'gã nupe Jejui 'ga 'eawet

¹ Aipo 'e re Jejui 'ga 'jau jee nũ:

—Sardes pewara, je rerowiaara 'gã 'wyriara 'ga upe aipo are ekwasiat inuga— 'jau 'ga jee.

—Je Jarejuwarete 'ga 'Agesagea areko. Jaytata nanẽ je tepo pe erekou sete. Akwaap je pěẽ. Pẽnemiapofera je akwaap. “Gã 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega renupara. Ajemogy ma'e 'jawe 'gã”,

e'i pẽ nesakara 'gã pẽ nupe. A'ere pemorytee te 'gã pejejee. Amanũ ma'e 'jawe futat pejemogy. Nepeenuwi futari Jarejuwarete 'ga je'ega. ² Pe'je pejepaka. Oset ma'e 'jawe etee pẽẽ. Au'je Jarejuwarete 'ga je'ega renuwaiw ire. Peenup katu katu 'ga je'ega. ³ Pẽnea'at pejejemienuwer are. Je rerowiar ypy we ako jeje'ega peenup ikue. A'eramũ pẽẽ 'awamũ pejejea'aru'jawamũ ee nũ. Aipoa ki perowiat. Pe'je pejepoia pejetywer awi. Oset ma'e 'jawe pejemogy. Pejepake'ema nipo je rura nepekwaawi. Sã'ã ae muna'ywa rura kwaawe'ema. Nan tee je rura nepekwaawi ne, pejetywer awi pejepoire'ema ne. Pejejekatu'oke'ema pejejemogyau 'eramũ nipo je ruru'jawa nepeesagi. ⁴ A'ere nipo pẽẽ mũ nepejemotyweri. Mama'e tywera apoare'emamũ te nipo aje anure pejot pejejemogyau je pyri. Taity aparasiga rerekwara 'jawe pẽẽ. Nepejemoky'ai Jarejuwarete 'ga upe. ⁵ Jarejuwarete 'ga je'ega renuparamũ je pẽtywera moiri. Taity aparasiga nanẽ je imonou pẽ nupe nũ. Naywi futari je pẽnera Jarejuwarete 'ga ka'aran awi. Orojepyri pẽẽ mũ oramũ nipo je pẽ nesaukari Jarejuwarete 'ga upe. “Agamũ jeremiayuwa 'gã”, 'jau nipo je 'ga upe. Ywagipewara 'gã nupe we futat nipo je pẽ nesaukaa— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

⁶ —Ee pejejeapyoweramũ pẽẽ Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'ega renupa katu, je rerowiaara 'gã nupe 'ga je'egamũ— 'jau Jejui 'ga ikwasiarukaa jee.

Aipoa 'ga 'eawera je inuga ikwasiaa Sardes pewara 'gã nupe 'ga je'eg imũ etee futat.

Filadelfia pewara 'gã nupe Jejui 'ga 'eawet

⁷ Aipo 'e re Jejui 'ga 'jau jee nũ:

—Filadelfia pewara, je rerowiaara 'gã 'wyrriara 'ga upe aipo are ekwasiat inuga— 'jau 'ga jee.

—Je Jarejuwarete 'ga remiayuwaretea. Nitywi futari mama'e tywera je pype. Mama'e a'jea etee te je amome'u. Saawia je areko. Ymã 'wyrriararete 'ga ma'ea rakue, Davi 'ga ma'ea rakue. A'ere 'awamũ jema'ea. 'Okwara je iawopytymo'wog ire, nitywi 'ga amũ iawopytymawa pyu. Je iawopytym ire 'gã nuawopytymo'woga'uweri aipo 'okwara. ⁸ Akwaap je pënemiapofera. Akwaap je inãinãni'i etee pëpãjêa. A'etea pëwyrafen jeje'ega rerowiaa. Je'eawer imũ etee futat 'ã pëẽ mama'e apou pejejemogyau. A'eramũ je 'ã teporowykya apoukaa pë nupe. Nitywi futari pëmomoiaara 'gã amũ. ⁹ Mama'eukwaawa 'wyrriara remiayuwa 'gã amũ te nipo aje ajesaukat futat amũ pë nupe. “Ore judeuretea. A'eramũ ore Jarejuwarete 'ga remiayuwareteramũ arakou”, 'jau futatee nipo 'gã. A'ere ki pëwyrafen aipo upe. Aipo upe pëwyrafenamũ nipo mama'eukwaawa 'wyrriara remiayuwa 'gã amũ 'jau: “A'jea futat Jejui 'ga pë futari ra'e”, 'jau nipo 'gã pë nupe. “Judeue'ema agawewi futat pëẽ. A'etea 'ga iporomutat pë nee pë mogyau wemiayuwamũ” 'jau nipo 'gã pë nupe. ¹⁰ “Pejejeupe mama'eay ijesaukaramũ pejepoire'ema jeje'eg awi”, 'jau ako je pë nupe ikue. Aipo je'ea 'ã pëẽ enupa pejejemogyau. A'eramũ je a'eramũ pë a'gwau mama'e tywer awi. Anure nipo mama'e tywera apoara 'gã nuri

je rerowiaara 'gã nerekou tyweaete. “Toromomoirukat 'gã Jejui 'ga rerowiar awi 'jau kwy”, 'jau nipo 'gã 'ua. A'ere nipo je pẽ a'gui 'gã nui. ¹¹ Anure te nipo je oi nũ. A'ere kasi pepoit je rerowiar awi ne. Je rerowiar awi pepoir ire nipo Jeruwarete 'ga oporoywera monoi tekotee 'gã nupe etee. Je wi ipoire'ema 'gã nupe etee 'ga oporoywera monoi— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

¹² —Jarejuwarete 'ga je'ega renupara 'gã nipo je imogyau 'ga remiayuwareteramũ. Sã'ã 'oga rupaa'mywaretea. Nitywi 'ga amũ 'oga rupaa'mywarete maku'jara. Nan tee futat je rerowiare'ema 'gã nomomoirukari je rerowiararete 'gã je rerowiar awi. A'eramũ nipo je Jarejuwarete 'ga rera kwasiaa 'gã nee. A'eramũ 'gã Jarejuwarete 'ga remiayuwa futat ajemogyau. Sã'ã ae mama'e jaramũ wera kwasiara imogya okaraemã are. A'eramũ 'ã tekotee 'gã ijara kwaapa. Nan tee 'gã Jarejuwarete 'ga rera rerekwara 'gã kwaapa, 'ga remiayuwa 'gã kwaapa. Jarejuwarete 'ga 'wyrarete rera nanẽ nipo je ikwasiaa 'gã nee nũ. Anure nipo Jerusareg yau ruri ojypa ywag awi. Aipoa Janeruwarete 'ga 'wyraretea. Tejer yaua nanẽ nipo je ikwasiaa 'gã nee— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

¹³ —Ee pejejeapyoweramũ pẽẽ Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'ega renupa esage, je rerowiaara 'gã nupe 'gã je'egamũ— 'jau 'ga jee. Aipo 'ga 'eawera je akwasiat inuga Filadelfia pewara 'gã nupe, 'ga je'eg imũ etee futat.

Laodiceja pewara 'gã nupe Jejui 'ga 'eawet

14 —'Awamũ aipo are jeje'ega kwasiari Laodiceja pewara, je rerowiaara 'gã 'wryiara 'ga upe— 'jau Jejui 'ga jee.

—Tejuwarete 'ga je'eg are je 'jau, “Nan etee futat nanẽ je'ea nũ”, 'jau. Mama'e a'je mome'wara te 'ã je. Oje'jawe etee futat Jeruwarete 'ga mama'e apoukari jee ikue. 15 Akwaap je pẽẽ. Pẽnemiapofera nanẽ je akwaap nũ. Naje futaruui 'ã pejepe. A'ere pẽẽ naje ree iporomutare'ema rũi. Inãinãĩĩ etee je futara nia'wryi jee. Kwaiwete jefutara te esage jee. Je futare'ema ywawuje tãmẽjẽ pepoit je wi. 16 Sã'ã 'y taku'wia. 'Y taku'wia otykuramũ ae mopy'apojy etee. Nan tee futat je pẽ monoi tejewi. 'Y taku'wi 'jawe etee pẽẽ. 17 “Ika'aranũũ kwai ma'ea ore. A'eramũ ore orotywe'emamũ futat mama'e tywe'ema pyu”, 'jau futatee pẽẽ. A'ere je 'i pẽ nupe: Pẽ'me ate pejemogyramũ nepẽa'wryi futari Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ pẽẽ mama'e tywe'ema 'jawewara futat. Neperowiari Jarejuwarete 'ga. A'eramũ pẽẽ pejemogyau taitye'ema 'jawewaramũ futat. Nepẽnepyoi Jarejuwarete 'ga ree. Eae'ema 'jawe nanẽ pejemogyau. 18 A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Ourua pmut je wi. Je wi imuripyrrera natepawi futari. Aiporamũ tee pẽẽ ika'aranũũ kwai ma'e 'jawe futat peko. Taity aparasiga pmut pejemimunewamũ, pejejenosĩ mateepawukaawamũ. Muaga nanẽ pmut je wi pejejeape imonopyramũ. Pejetywera pemoirukat jee. Aipoa ouru je wi imuripyrrera 'jawe. Pejemiesageukat jee. Aipoa taity aparasiga munewa 'jawe jee. Pejemieapyoukat jee. Aipoa

aerea fuaga 'jawe jee. ¹⁹ Mama'e tywera 'gã iapo re je tejemifutara 'gã mu'akwaawi ee, 'gã nerekou tywe'ria 'gã mueapyoukaa ee. 'Gã futare'em ire amunipo 'ã je 'gã mueapyowe'em futat mama'e are. A'eramũ ki pẽẽ pejepoia futat pejetywer awi. Pepoit 'me kasi pejetywer awi ne. ²⁰ Sã'ã ae oa ojo'wyr ipe. A'eramũ 'ã aeoga jaramũ 'Ere ejua esou', 'jau ajaupe. A'eramũ 'ã ae 'ere ejua esou' 'eramũ etee osou ojo'wyr ipe. Nan tee futat je 'Ere ejua esou' tejeupe 'e rapesagi tekou. 'Ere ejua esou' tejeupe pẽẽ 'eramũ je resei futari tewau pẽ pype tekou— 'jau Jejui 'ga ikwasiarukaa jee.

²¹ —Jarejuwarete 'ga je'ega je aenup katu katu— 'jau 'ga jee. —A'eramũ 'ga je muapyka ojepyri, je mogou 'wyrriaramũ oje'jawe. A'eramũ je oroje'ega renupara 'gã muapyka orojepyri, 'gã mogyau 'wyrriaramũ oroje'jawe— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

²² —Ee pejejeapyoweramũ ki Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'ega peenup katu, je rerowiaara 'gã nupe 'ga je'egamũ— 'jau Jejui 'ga ikwasiarukaa jee.

Aipoa 'ga 'eawera je ikwasiaa inuga Laodiceja pewara 'gã nupe 'ga je'eg imũ etee futat.

4

Janeruwarete 'ga muorypap

¹ Tejeupe aipo 'epaw ire je amuteea ete esaka nũ. 'Okwara rawopytymo'woga je esaka ywag ipe. Pe awi 'ga amũ oje'ega jee:

—Ere ejua 'au ejeupia je pyri. Anure mama'ea ijeaporama taesaukat enee 'jau— 'jau 'ga jee.

Jumi'aranũũ fu 'jawe 'ga wafukaita jee. Je upe oje'eg ypy ma'efera 'ga futat oje'egu'japa jee nũ. ² A'erauwe Janeruwarete 'ga 'Agesagea je pojekau je rerawau ojeupi ai'i. Peu futat je 'wyrararete renawa resaka ai'i. Peu futat 'ga amũ 'ũina wapyka i'arimũ ai'i. ³ I'arimũ wapyk ma'e 'ga wenyfugamũ futat 'ũina ita esage 'jawe. Ita owy 'jawe, jasipi 'jawa 'jawe. Ita piraga 'jawe nanẽ nũ, saritonia 'jawa 'jawe. 'Ga renawa ywyri je'ywa okwapa imamana. Aipoa je'ywa okawuramũ esimerauta 'jawa 'jawe. Esimerauta 'jawa ita esagea futat. ⁴ Wĩti kwaturu 'wyrari renawa 'wyrararete renawa mamana. Aipo 'arimũ wĩti kwaturu 'gã wapyka ajemogyau, 'wyrari 'gã. Aipo 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega wenup katu katu futat. Taity aparasiga nanẽ 'gã erekou nũ. 'Wyrara akagyrũa nanẽ 'gã erekou waka'garimũ. Aipo akagyrũa ouru apopyrera te. ⁵ Ipyter ipewara, 'wyrararete renawa wenyfugamũ 'ũina tupã werawa 'jawe. Aunuga nanẽ 'ũina nũ. Aman aunuga 'jawe futat 'ũina aunuga. Tupã 'jawe nanẽ afuramũ 'ũina. 'Wyrararete renawa rowase sete tata yyga 'jawewara wenyramũ 'upa. Aipo tata yyga 'jawewara 'ga 'Agesagea futat. ⁶ 'Wyrararete renawa rowase je ypiauu resaka. 'Y rypy esagea te poromũ. Werawerawuu 'jawe typya ojesaka katu katu futat. 'Wyrararete renawa pyri katu katu ma'ja katu je esaka, eae'yi ma'ea. Ea ipira moyka. Irũpãwẽ 'gã. 'Wyrararete renawa rowase eae'yi ma'e mũ akou, iyse katy amũ akou, iyse owajara katy amũ akou, ikupe katy 'jau eae'yi ma'e mũ akou. Irũpãwẽ

eae'yi ma'e pytuna.

⁷ Ajepei tee eae'yi ma'ea 'miara 'jawewara. Ajepeja eae'yi ma'ea kwatau 'jawewara. Ajepeja aereakwara 'jawewara rerekou. Maapawera kwanūwewe 'jawewara. ⁸ Aipoa eae'yi ma'ea kwaiwete ipepokaga ipir are, seis ipepokaga. Aipo jywa nanē ea moyka nū. Jarejuwarete 'ga upe amaraka'aga. Wojere'emamū futat 'gã 'upa amaraka'aga.

“Esage te 'ã Janeruwarete 'ga.

Pājērete te 'ã 'ga.

Mama'e jararete te 'ã 'ga.

Ymã we te 'ã 'ga rekoi rakue.

'Awamū 'ã 'ga rekoi.

Anure nanē nipo 'ga rekoi je.

Okoeteete ma'e 'ga futat”,

'jau 'upa amaraka'aga Jarejuwarete 'ga upe.

⁹ Nan futat eae'yi ma'ea 'wyriararete renawa 'arimū wapyk ma'e 'ga muorypa, amaraka'aga 'ga upe. 'Ga remiapofer are 'gã 'ga muorypa. “Okoeeteete ma'e 'ga” 'jau 'gã 'ga muorypa.

¹⁰⁻¹¹ 'Ga muorywauwe wīti kwaturu 'wyria'ri 'gã wããpyramū Okoeteete ma'e 'ga rowase, Aejararete 'ga rowase. Eae'yi ma'e 'gã 'ga muorywauwe 'gã nanē 'ga muorypa nū:

“Ene te 'ã eneresage oree.

Ene te 'ã pājērete.

A'eramū ore ene etee imuorypa.

Ene te 'ã mama'ea ereapo rakue.

Nitywi futari eneremiapoe'ema.

Ejemifutar imū etee 'ã ene mama'e apou.

A'eramū 'ã ore ene etee ene muorywi”,

'jau 'gã wããpyramũ oje'ega 'ga upe. Wakagyrũa 'gã imososoka imonou inuga 'ga rowase, 'ga muory-pawamũ.

5

Ka'arana jemaman

¹ A'ere je ka'arana jemamana resaka 'ga po pe, 'wyriararete renawa 'arimũ wapyk ma'e 'ga po pe, 'ga jakwatawa katy. Aipoa ojekwasiaa ajuowai. Ikupe katy, waipy katy 'jau ojekwasiaa. Ikwasi-apaw ire 'ga imoga mairarata 'jawewara pyu. Aipoa ka'arana mogu'jau'japa, sete imogawera.

² A'eramũ je ywagipewara 'ga amũ resaka, ifuakat ma'e 'ga amũ resaka. wafukajayau oje'ega mua:

—Esage ma'ea tee nipo ka'arana omopojo'ogaru ajau ore. Awỹja te wapo ore?— 'jau 'ga wafukaita.

³ A'ere nitywi futari imopojo'okara 'ga amũ. Ywag ipe nanẽ nũ nitywi futari. Ywy pe nanẽ otywe'emamũ nũ. Amanũ ma'e rupaw ipe nanẽ otywe'emamũ futat nũ. ⁴ A'eramũ je teje'arasigamũ tejaa'wau te'ỹina ee. ⁵ A'eramũ 'wyria'ri 'ga amũ 'jau jee:

—Erejoo'o awi ee. Emã'ẽ 'ga ree, Juda 'ga juapyrera 'ga ree. Nokyjei 'ga mama'e awi. A'eramũ ore 'jau 'ga upe 'miara 'jawewara 'ga, 'jau ore. Davi 'ga juapyrera 'ga te'ã. Ojee iporomutare'ema 'ga 'arimũ 'ga kwawi. A'eramũ 'ga imopojo'okarũmũ— 'jau 'ga jee.

⁶ A'eramũ je temã'jãu ee nũ. Peu 'wyriararete renawa pyri 'ga amũ 'ami. Eae'yi ma'e 'gã, 'wyria'ri 'gã netee 'ga renawa mamana. Karupa'mĩ 'jawewara 'ga. Sã'ã 'gã karupa'mĩ juka otywera

mepyawamũ. Nan tee 'ga. Karupa'mĩ pikutukawera 'jawe 'ga iporera rerekou. Aipo 'ga sete 'ga rasĩa. Sete 'ga rea 'jau. 'Ga rea upe je 'jau, Janeruwarete 'ga 'Agesagea futat, 'jau. Janeruwarete 'ga U'agesagea ywy pe imuãina futat. ⁷ A'eramũ aipo 'ga awau ka'arana rekyita 'wyriarete renawa 'arimũ wapyk ma'e 'ga po awi. ⁸ Ka'arana 'ga ipyyg ire irũpãwẽ eae'yi ma'e 'gã awau wapyka wenupy'ãu 'ga rowase, 'ga muorypa. 'Wyria'ri 'gã, wĩti kwaturu 'gã nanẽ awau wapyka wenupy'ãu 'ga rowase nũ. Maraka apoawa 'gã erekou opo pe. Harpa 'jawa 'gã erekou opo pe. Y'a nanẽ 'gã erekou opo pe nũ. Aipo y'a ouru apopyrera. Aipoa y'a pype 'gã jany kasiga 'jawewara rerekou. Aipo jany kasiga 'jawewara Janeruwarete 'ga upe 'ga remiayua 'gã je'ega. Karupa'mĩ 'jawewara 'ga rowase wapyg ire 'gã amaraka'aga 'ga upe. ⁹ Maraka yaua 'gã iapou 'ga upe:

“Ene te 'ã eneresage.

Ma'eramũ 'ã ka'arana eremopojo'ok ajau.

Ene te 'ã erejujukaukat 'gã nupe.

Emanũmũ 'ã ywy pewara 'gã tywera mepyau, 'gã mua ejeupe.

Namajepeja 'ga etee rũi 'ã ene imua ejemiayuwamũ.

Najuejue te 'ã ene 'gã mua 'gã mojuawyawyau 'gã mua.

Tapy'ỹi, towajat, 'wyrarete pewat, ka'a pewat.

Mĩmera 'gã 'ã ene imua ejeupe.

Ma'eramũ 'ã ka'arana eremopojo'ogukat ajau.

¹⁰ Ene te 'ã ejemiayuwa 'gã eremoporowykyukat Jarejuwarete 'ga upe, 'gã 'wyrriararete 'ga upe 'jau.

Ene 'ã 'gã mogyau 'wyrriaramũ ywy pewara 'gã nupe”,

'jau 'gã amaraka'aga karupa'mĩ 'jawewara 'ga upe.

¹¹ A'ere je mã'ëi ee. Ywagipewara 'gã je'ega je enupa. Kwaiwete ywagipewara 'gã je esaka. A'eramũ je 'gã mojopyrũme'em. Kwaiwete te 'gã. A'eramũ je 'gã mojopyrũme'em futat. 'Wyrriari 'gã nipo peu ajemogyau 'gã wyteripe. Irüpãwẽ eae'yi ma'ea nanẽ ajemogyau 'gã wyteripe nũ. Nikwaapawi 'gã. Kwaiwete te 'gã. A'eramũ je 'gã mojopyrũme'em. ¹² A'eramũ ywagipewara 'gã amaraka'aga:

“Esage te 'ã karupa'mĩ 'jawewara 'ga, karupa'mĩ jukapyrera 'jawewara 'ga.

Pãjẽrete te 'ga. Mama'e jararetea te 'ga”

'jau 'gã 'upa.

“I'akwaap te 'ga.

Ifuakat nanimenime 'ga nanẽ nũ.

'Ga 'ã eteete ma'ea. Esage ma'ea te 'ga.

A'eramũ jane 'ga muorypa”,

'jau 'gã amaraka'aga 'ga upe.

¹³ A'erauwe je tekotee 'gã je'ega renuwi. Ywag ipewat, ywy pewat, amanũ ma'efera rupaw ipewat, 'yẽ'ẽ mewat, 'y pewat. Mĩmera 'gã je'ega je enupa.

“Pẽẽ 'ã eteete ma'ea.

Pẽẽ 'ã ore aramuoryp.

Pẽẽ 'ã ore nanẽ ipojeupa nũ.

Pẽẽ 'ã pãjẽrete.

A'eramũ ore, pẽnemiapofer are juejue pẽ muorypa,
 aruojere'emamũ”,
 'jau 'gã amaraka'aga 'gã nupe, 'wyriararete re-
 nawa 'arimũ wapyk ma'e 'ga upe, karupa'mĩ
 'jawewara 'ga upe 'gã 'jau.

¹⁴ Irũpãwẽ eae'yi ma'e 'gã 'jau:

—Nan tee ore 'jau nũ. Simuoryp 'gã 'jau— 'jau 'gã
 'gã nupe.

A'eramũ 'wyria'ri 'gã awau wapyka wenupy'ãu
 'gã nowase 'gã muorypa.

6

Ka'arana mogawa mopojo'okawam

¹ Je reape karupa'mĩ 'jawewara 'ga ka'arana
 mogawa mopojo'oka. Ajepeja etee ra'ne 'ga
 imopojo'oka. Imogawypya 'ga imopojo'ogauwe je
 eae'yi ma'e 'ga amũ je'ega renupa.

—Ere ejua— 'jau 'ga.

Aman aunuga 'jawe 'ga je'ega. ² A'erauwe 'ga
 amũ 'ua, kawaruu siga 'arimũ 'ga 'ua. I'arimũ
 wapyk ma'e 'ga ywyrapara rerekou opo pe. 'Ga
 amũ 'wyriara akagyrũ monou 'ga upe.

—Ere ewau ekou amunap tesirũmer ipewara 'gã
 nowajaa 'gã fuakara mateepapa 'gã nui. Ekwap 'gã
 'arimũ— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ kawaruu siga 'arimũ wapyk ma'e 'ga
 awau.

³ A'eramũ karupa'mĩ 'jawewara 'ga ka'arana
 mogawa mopojo'oka ajai nũ. A'erauwe eae'yi
 ma'e 'ga amũ oje'ega nũ:

—Ere ejua.

⁴ A'erauwe 'ga amũ 'ua kawaruu piragay 'arimũ 'ua nũ. A'eramũ eae'yi ma'e 'ga 'jau i'arimũ wapyk ma'e 'ga upe:

—Ere ewau kwe pe 'gã nowajarukaa ekou ajaupe, 'gã juapisaukaa— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'ga jyu monou 'ga upe. A'eramũ 'ga awau. Ojeupe jy mur ire kawaruu piragay 'arimũ wapyk ma'e 'ga awau.

⁵ Aipo apo re karupa'mĩ 'jawewara 'ga ka'arana mogawa mũ mopojo'oka jui nũ. Imuapya mopojo'oka jui nũ. A'eramũ eae'yi ma'e 'ga amũ oje'ega nũ:

—Ere ejua.

A'erauwe 'ga amũ 'ua, kawaruu ũna 'arimũ 'ua nũ. I'arimũ wapyk ma'e 'ga wereko mama'e momoyitawa resakawa opo pe. ⁶ 'Ga resakawe je 'ga amũ je'ega renupa, eae'yi ma'e 'gã pyter ipewara 'ga je'ega renupa:

—Epy ete temi'urama. Majepi 'ara rupi etee aeporowykyawera repya teepawamũ temi'uram are. Epy te temi'urama. Eremojopype kasi 'miara kawera 'y are tuwuu ma'e 'jawe ne. Y'waya nanẽ kasi eremojopype 'y are tuwuu ma'e 'jawe ne.

⁷ A'ere karupa'mĩ 'jawewara 'ga ajepeja ka'arana mogawa mopojo'oka jui nũ. A'eramũ maapawera eae'yi ma'e 'ga 'jau:

—Ere ejua.

⁸ A'erauwe 'ga amũ 'ua, kawaruu jukyryuu 'arimũ 'ua. I'arimũ wapyk ma'e 'ga rera Teumet. Aipo 'ga rewiri ajepeja 'ga 'ua nũ. Aipo 'ga rera amanũ ma'efera rupap 'jau. A'eramũ eae'yi ma'e 'ga amũ oje'ega Teumera 'ga upe:

—Ere ewau kwe pe 'gã apisau, 'gã pytuna myterajeeu etee iapisau— 'jau 'ga 'ga upe. —Ere 'gã amũ apisaukaa maruowajara 'gã nupe, 'gã amũ apisaukaa ty'ara upe, amumera apisaukaa jero'wu pyu, 'gã amũ apisaukaa 'miara upe— 'jau 'ga 'ga upe. —Eroo 'gã ejeupi amanũ ma'efera rupaw ipe ejewya.

⁹ Aipo re karupa'mĩ 'jawewara 'ga ka'arana mogawa mũ mopojo'oka jui nũ. A'erauwe je Jarejuwarete 'ga rerowiaara 'gã 'agera resaka. Wyrarapyawa 'wyrimũ 'gã 'upa. Jarejuwarete 'ga je'ega 'gã imome'wau kwe pewara 'gã nupe rakue. Jejui 'ga nanẽ 'gã imome'wau kwe pewara 'gã nupe rakue nũ. A'eramũ ia'wyre'ema 'gã 'gã apisau. ¹⁰ A'eramũ 'gã 'agera wafukaita Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ã pãjērete. Ene 'ã orejararetea. Ene 'ã eneresage. Mama'e a'jea etee 'ã eremome'u oree. A'eramũ ene e'eawer imũ etee futat mama'e apou— 'jau 'gã wafukaita 'upa 'ga upe. —Maranime te ore repyar ape? Maranime te ore apisiarera 'gã erereko tywerete ore ree?— 'jau 'gã 'upa Jarejuwarete 'ga upe.

¹¹ A'eramũ 'ga amũ taity aparasiga monou 'gã nupe najuejue etee. Taity fukua poromũ. Otywerawi 'gã opoia rakue. A'eramũ 'gã taity aparasiga monou 'gã nupe, 'gã tywere'ema resaukaawamũ.

—Pe'je pejepytu'wau pejemogyau ra'ne— 'jau 'ga 'gã nupe. —Tene 'gã iapisipawi ra'ne. Anurenipo ia'wyre'ema 'gã pēpytuna 'gã amũ apisi, Jejui 'ga rerowiaara 'gã apisi. Pē apisiapaw ire te Janeruwarete 'ga pē nepyari— 'jau 'ga 'gã nupe.

12 Aipo 'e re karupa'mĩ 'jawewara 'ga ka'arana mogawa mũ mopojo'oka jui nũ. A'erauwe ywya oyyita. Kwaiwete oyyita. Kwara ojemoypytunaipa. Taity ũna 'jawe akou. Jaya ojemomiraga wy 'jawe. 13 Jayataa ototoka ywyu 'ua. Sã'ã y'wa kyra ywyruru ruramũ itotoga o'yw awi. Nan ototoka 'ua. 14 A'eramũ ywaga owoka ojemamana ka'arana jemamana 'jawe. Ywytyt, 'ypõ'õ. Mĩmera wapopenamũ awau ojepe'au wewnaw awi. 15 A'eramũ ywy pewara 'gã juejue awau ajemima ita kwara pype, itauu pyter ipe 'jau awau ajemima. 'Wyriat, 'wyriana'nĩ, jefaruu 'wyriat, ikaraemã kwai ma'e, ifuakat ma'e, akotee ma'e. Mĩmera 'gã juejue awau ajemima. 'Gã kyjea 'gã nerekou. 16 A'eramũ 'gã wafukaita itauu upe:

—Pe'je pejejua pejejemono'oga ore 'arimũ ore mima 'wyriararete renawa 'arimũ wapyk ma'e 'ga wi. Karupa'mĩ 'jawewara 'ga imara'ne ore ree. A'eramũ pẽẽ ore au'jau ore a'gwau 'ga wi— 'jau nipo 'gã wafukaita itauu upe numiamũ.

Ywytyra upe nanẽ nipo 'gã aipo 'jau nũ. A'ere nu'ari futari 'gã 'arimũ.

17 —'Awamũ iwaẽmi 'gã jane rereko tyweawa upe. Imara'ne 'gã jane ree. 'Awamũ futat 'gã jane rereko tyweretei. Awỹja sipo uag jupe?— 'jau 'gã wafukaita ajaupe.

7

Israeu 'ga juapyret

1 A'ere je irũpãwẽ ywagipewara 'gã nesaka. Ywyu 'gã u'ama. Kwara poawa katy 'ga amũ, kwara resaawa katy 'ga amũ, iyse katy 'ga

amũ, iyse owajara katy ajepeja 'ga u'ama. 'Gã futat ywytu pyykara ajemogyau. Ywy pyaukare'ema jupe, 'y pyaukare'ema jupe, ka'a nanē ipyaukare'ema jupe nũ. ² A'eramũ je ajepeja ywagipewara 'ga resaka. Kwara poawa katy awi 'ga ruri ojeupia. Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gã mojewakawa 'ga erekou opo pe. Okoeteete ma'e 'ga remiayuwa 'gã 'ga imojewaka aipo pyu. A'eramũ imojewakawa rerekwara 'ga wafukaita opytuna 'gã nupe, irũpãwē ywagipewara 'gã nupe. "Pe'je pejewau ywy mote'aa. 'Yē'ēa nanē ki pēē imote'aa nũ", 'jau 'ga 'gã nupe. ³ A'eramũ majepeja 'ga ywagipewara 'ga wafukaita 'gã nupe:

—Tene ra'ne. Pemote'ara'ne awi ywya. 'Yē'ē, 'yp. Mīmera pemote'ara'ne awi— 'jau 'ga 'gã nupe. —Tene ki ore Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gã mojewapawi ra'ne. 'Gã neapykaga toromojewapap ra'ne 'jau. A'eramũ 'gã nesakawe, tekotee 'gã 'gã kwaapa: Kweramũ Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gã na'e, te'i 'gã 'gã nupe 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴ Aipo 'e re 'ga 'gã pytuna mome'wau jee:

—Sētu kwarētai kwaturu miu 'gã Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gã— 'jau 'ga jee. —Israeu juapyrera 'gã te 'ã ore oromojewak— 'jau 'ga imome'wau jee.

⁵ A'eramũ 'ga 'jau jee nũ:

—Tusi miu Juda 'ga juapyrera 'gã.

Tusi miu Rupē 'ga juapyrera 'gã.

Tusi miu Gade 'ga juapyrera 'gã.

⁶ Tusi miu Ase 'ga juapyrera 'gã.

Tusi miu Nafitari 'ga juapyrera 'gã.

Tusi miu Manase 'ga juapyrera 'gã.

⁷ Tusi miu Simeão 'ga juapyrera 'gã.

Tusi miu Levi 'ga juapyrera 'gã.

Tusi miu Isaka 'ga juapyrera 'gã.
 8 Tusi miu Sepurõ 'ga juapyrera 'gã.
 Tusi miu Jose 'ga juapyrera 'gã.
 Tusi miu Pējamĩ 'ga juapyrera 'gã—
 'jau 'ga imome'wau jee.

Mytuna 'gã 'ga esaka

9 Aipo 'eramũ je temã'jãu mytuna 'gã nee.
 Kwaiwete 'gã. Nomojopyrũmawa'uweri te ae
 'gã. Tapy'yja 'wyrarete tesirũmer awi tee 'gã
 nuri ojopypepypeu. Ka'a tesirũmer ipewara 'gã
 nanẽ 'ut ojopypepypeu nũ. 'Wyriararete renawa
 rowase 'gã 'ua 'upa. Karupa'mĩ 'jawewara 'ga
 rowase nanẽ 'gã 'upa nũ. Taity aparasiga 'gã
 erekou. Pinowa 'gã imowawaka 'gã muorypa.
 10 A'eramũ 'gã wafukaita 'gã muorypa.
 —Ku'jywa 'ga 'ã Janeruwaretea.
 'Ga 'ã wapyk 'ũina 'wyriararete renawa 'arimũ.
 Karupa'mĩ 'jawewara 'ga retee ore katu'oka 'ũina.
 A'eramũ ore 'gã muorypa—
 'jau 'gã.

11 A'e pype tekotee 'gã ajemogyau 'wyriararete
 renawa ywyrĩ imamana. Ywagipewat, eae'yi
 ma'e, 'wyrĩ'ri. Mĩmera 'gã ajemogyau iywyrĩ ima-
 mana. Jarejuwarete 'ga renawa rowase ajatyka
 ma'e 'gã je'ega renupawe iywyrĩwara 'gã juejue
 anuruka ywyu Jarejuwarete 'ga rowase. A'eramũ
 'gã 'ga muorypa.

—Janeruwarete 'ga 'ã orejararetea.

12 A'jea futat ki Jarejuwarete 'ga etee simuoryp.
 'Ga te 'ã eteete ma'ea. 'Ga 'ã i'akwaap ma'ea.
 'Ga 'ã mama'e amut janee. A'eramũ jane 'jau 'ga
 upe:

“Ene te 'ã eneresage oree”, 'jau jane 'ga upe
mama'e are.

'Ga 'ã ore'wyrararetea. 'Ga 'ã pãjēretea.

Namutat 'ga rekoi nakwaparimū ete rūi—
'jau 'gã, Jarejuwarete 'ga mome'wau.

¹³ Aipo re 'wyrria'ri 'ga amū 'jau jee:

—Awÿja te taity aparasiga rerekwara? Mō awi
ajee 'gã nuri?— 'jau 'ga jee.

¹⁴—Tee nū'ũ. Ene te 'ã erekwaap— 'jau je 'ga upe.

A'eramū 'ga 'jau jee nū:

—'Gã 'gã wereko tywerete agawewi.
A'etea 'gã nopoiri Jarejuwarete 'ga rerowiar
awi. Ojekatu'ogukaa Jarejuwarete 'ga upe,
ojepirejukaa. Sã'ã kũjã taity poeja. Nan tee 'gã
jepirejukari otywer awi karupa'mĩ 'jawewara
'ga ry pyu. ¹⁵ Ma'eramū 'ã 'gã nuwi Jarejuwarete
'ga rowase wapykawarete 'arimū 'ga renamū.
Wojere'emamū futat 'gã 'upa 'ga muorypa.
A'eramū 'wyrararete renawa 'arimū wapyk
ma'e 'ga 'gã a'gwau mama'e tywer awi. 'Ga 'gã
wereko— 'jau 'ga jee. ¹⁶⁻¹⁷ —Karupa'mĩ 'jawewara
'ga ako 'wyrararete renawa pyri. A'eramū nipo
'ga ojejukau esage 'gã nee. Sã'ã wyra jara 'ga
jejuka esagea weymaw are. Nan tee nipo 'ga
jejuka esagei wemiayuwa 'gã nee. A'eramū
nipo ty'ara otywu'jawe'emamū. Ni'yuweju'jawi
'gã. 'Ga 'gã weroo 'ywu'ywur ipe. Aipoa 'ya 'gã
omogy namutamutat. Nitywi kwaraya 'gã nupe.
Nipirakuwi 'gã peu— 'jau 'ga jee. —Janeruwarete
'ga nipo 'gã neaya amukag 'gã nea awi. A'eramū
'ga ajaa'wau'jape'ema peu— 'jau 'ga jee.

8

Imogawa maapawera mopojo'okawam

¹ Aipo apo re karupa'mĩ 'jawewara 'ga imoga maapawa mopojo'oka jui. Aiporamũ 'arapiguua te futat ojeupa ywag ipe. Inãinãn etee te a'eramũ miamũ 'gã opika. ² A'eramũ je sete ywagipewara 'gã nesaka, Jarejuwarete 'ga rowasewara 'gã nesaka. A'eramũ 'ga amũ jumi'aranũũ monou 'gã nupe najuejue etee.

³ A'ere ajepeja ywagipewara 'ga jany kasiga rapya'wia rerua enafu'ama opo pe. Jany kasiga rapyawuua pyri 'ga enafu'ama. 'Wyriararete renawa rowase aipo jany kasiga rapyawuua reni. Jany kasiga rapya'wia ouru apopyrera. 'Ga amũ jany kasiga monou 'ga upe, kwaiwete. A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe:

—Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gã oporogytau 'upa 'ga upe au'jeteramũ. Sãã ae jany kasiga rapyramũ watasimora. A'eramũ 'ã ikasiga okwasi'wasi'wau 'oga pype. Ikasiga 'ã awau ojeupia Janeruwarete 'ga upe. Nan tee futat 'ga remiayuwa 'gã porogyta oi ojeupia 'ga upe. A'eramũ ene jany kasiga rapyau. A'eramũ ikasiga ojeupia ojopypeu awau 'gã porogyta are 'ga upe— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴ A'eramũ 'ga imonou jany kasiga rapyawuu 'arimũ iapyau. A'eramũ ikasiga awau ojeupia ojopypeu awau 'gã porogyta are 'ga upe. ⁵ A'eramũ ywagipewara 'ga tata pyyka iapyawuu 'ar awi. A'eramũ 'ga imonou imỹina iapyawui pype. A'eramũ 'ga imonou imomoa ywy are. Aipo

aporamũ tupã awau u'aa, owerapa tupã werawa 'jawe ee. Ywya oyyita nanẽ nũ.

Jumi'aranũũ

⁶ A'eramũ jumi'aranũũ rerekwara 'gã jumi'aranũũ pyyka erajemogyau eromaenuna tenunewara 'ga oma'e py rapesaka.

⁷ A'eramũ tenunewara 'ga oma'e pyau. Ipy ypyrauwe ama'na 'ua u'aa tataa reewe. Wy reewe 'jau 'ua u'aa ywy are. A'eramũ ywy ape awau ukaita myterajeu'iu etee. 'Yp, juop, worryworywamũ. Mĩmera futat ukaitapap.

⁸ A'erauwe ajepeja 'ga jumi'aranũũ pyau nũ. Ipyrauwe je ywytyra 'jawewara ikajamũ resaka nũ. A'eramũ 'ga amũ ipyyka imonou imomoa 'yẽ'ẽ pype. ⁹ A'eramũ 'yẽ'ẽ ara awau ojemu'jaga wyramũ. Tyajeu'iu etee ojemu'jaga wyramũ, 'y ojemu'jaga wyramũ. Wyramũ ojemu'jag ma'e katywara 'gã opapapap wyra reewe futat. Yaruua we futat ateepawamũ. Wyra tesirũmera opapap. Nitywi'i futari ako ma'e amũ.

¹⁰⁻¹¹ Aipo re ajepeja 'ga jumi'aranũũ pyau. Ipyrauwe jaytatauuã mũ 'ua u'aa ywag awi. Yyga reny 'jawe 'ua u'aa. Aipoa jaytatauuã u'aa 'ua 'yrete pype, 'ywu'ywura pype 'jau u'aa 'ua. A'e ry pyterimũ futat irowa kwasi'oi. Nitykuawi futari. Aipo jaytatauu rera irop ma'ea 'jau jupe. A'eramũ 'y moropa oje'jawe etee futat. Aipo 'y rykur ire itykuarera 'gã opapa kwaiwete.

¹² Aipo re ajepeja 'ga oma'ea jumi'aranũũ pyau. A'erauwe kwara renya oorareferamũ. Opyytunaiwuuramũ etee. Jay reny, jaytata reny 'jau. Kwara jerewypyrauwe kwara owepa. Ai'iwe tãmẽjẽ opoa

nũ. Ypytunimũ nanẽ nũ. Ypyajeu'i jay reny owepa nũ, jaytata reny 'jau. Awau ku'em enuneu weny jesagamũ jaya nũ, jaytata reewe futat weny jesagamũ nũ.

¹³ A'eramũ je kwanũ 'jawewara resaka iwewe ekoramũ. Ywatewate owewiau akou. A'eramũ pe awi futat wafukaja mua:

—Muapya 'gã ywagipewara 'gã nopyi we jumi'aranũũ. 'Gã ipy rauwe ywy pewara 'gã mama'e tywerete resaka. A'eramũ muapyt wějẽmĩ futat mama'eay ijesakare'emawe nũ. Aipoa te ia'wyre'emetea— 'jau kwanũ 'jawewara wafukaja mua.

9

¹ Aipo kwanũ 'jawewara 'e re ajepeja 'ga jumi'aranũũ pyi. A'eramũ je jaytata 'jawewara 'ga resaka. Ywag awi 'ua u'aa ywy pe. A'eramũ 'ga amũ saawi monou 'ga upe. Aipoa saawia ywy kwawukuu rawopytymo'wokawa ma'ea. Ywy ywy pe te aipo ywy kwawukuua oi. ² A'eramũ 'ga ywy kwawuku rawopytymawa mopoka jui. A'erauwe tatasiga 'ua ũ'jãu jui. Tatasigawiũwiũna te 'ut ũ'jãu 'ara moypytunaipa. A'eramũ tatasiga kwara reny mowepa ywasiga 'jawe. ³ Tatasigawiũna rupi futat tukuruu 'jawewara 'ua ũ'jãu. Tukuruua futat numiamũ. A'ere Janeruwarete 'ga te ifuaga monoi jupe, jawa'jyra 'jawe. ⁴ A'ere 'ga 'jau tukuruu 'jawewara upe:

—Pe'je pejewau kwe pe. Jeremimojewage'ema 'gã etee ki pekutuk— 'jau 'ga jupe. —'Ywa kasi pekutug ine, pemomaw ine. Juo'wia 'jau kasi pẽẽ i'wau ne— 'jau 'ga jupe.

⁵ A'eramũ awau Janeruwarete 'ga remimojewage'ema 'gã kutuka 'gã mayrũmũ 'gã mogyau. Sã'ã jawa'jyra raya. Nan tee tukuruu 'jawewara 'gã mayrũmũ 'gã mogyau. A'ere 'gã nopawi futari ay upe. Sĩku jaya moka'jama 'gã mayrũmũ 'gã mogyau. ⁶ Ay upe 'gã manũweramũ ajemogyau numiamũ. A'ere 'gã namanũa'uweri.

⁷ Aipoa tukuruu 'jawewara kawaruu 'jawe. Sã'ã kawaruu jara 'gã maruowajaaw ipe oo enune itajuaity pyu kawaruu roowa. Nan tee aipoa tukuruu 'jawewara. A'ere aipoa tukuruu 'jawewara 'wyrriara akagyrũ rerekoi. Ouru apopyrera aipoa akagyrũa. Tukuruu reakwara aereakwara 'jawe. ⁸ I'awa kũjã 'awa 'jawe. 'Ãja 'miara rãja 'jawe. ⁹ Itajuaity rerekou opasi'a are. Owewiau. 'Ywa'yata 'jawe futat opyamuramũ owewiau. Sã'ã kawaruuu 'ywa'yata renujãna maruowajaaw ipe. Nan ipyamua. ¹⁰ Jawa'jyra raja 'jawe waja. Ipopiawa wai are futat. Aipoa opopiawa pyu ae mayrũmũ, Ku'jywa 'ga remimojewage'ema 'gã mayrũmũ. Sĩku jay magwapa 'gã mayrũmũ 'gã mogyau. ¹¹ Tukuruu 'jawewara 'wyrriara ywy kwawukuu pypewara 'wyrriara nanẽ futat nũ. Judeu 'gã je'eg imũ era Apatõ. Grego 'gã je'eg imũ era Aporiãu 'jau. Aeje'eg imũ era mama'e matepaara 'jau.

¹² Aiporamũ futat mama'eaya ojesaukaa 'gã nupe, kwanũ 'jawewara 'eawer imũ etee. A'ere mukũja nojesaukari we.

¹³⁻¹⁴ Aipoa re ajepeja 'ga ojumi'aranũũ pyau nũ. A'erauwe 'ga amũ 'jau 'ga upe:

—Ere ewau epytuna 'gã faaro'woka. Peu futat

irũpãwẽ 'gã nuwi ajekupyfaa Eufrates 'yrete pyri—
'jau 'ga 'ga upe, jumi'aranũũ rerekwara 'ga upe.

Aipoa oje'eg ma'e 'ga u'ama jany kasiga rapyawa
rapefã me. Aipoa ouru apopyrera te. A'ea 'upa
Janeruwarete 'ga rowase.

¹⁵ A'eramũ 'ga awau 'gã kupyfaaro'woka.
Owaẽma irũpãwẽ ikupyfaripyra 'gã paruapisawa
upe. A'eramũ Ku'jywa 'ga 'gã kupyfaaro'wogukaa
ywy pewara 'gã apisawamũ. Akupyfaaro'wog ire
irũpãwẽ 'gã 'jau ajaupe:

—Soo ywy pewara 'gã apisau 'gã pytuna jo'roka'i
etee 'jau— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁶⁻¹⁷ A'erauwe je kawaruu resaka, jefaruu 'gã
je esaka kawaruu 'arimũ 'gã nekoa. Kwaiwete
'gã. Tusẽtu mijõis 'gã pytuna. A'eramũ je 'gã
pyamu renupa. Jefaruu 'gã naitya itajuaitya etee
te. 'Gã wereko opasi'a 'arimũ. 'Gã amũ ma'ea
opiragayayramũ. 'Gã amũ ma'ea wowyayramũ,
safira 'jawa 'jawe. 'Gã amũ ma'ea ojukyryayramũ,
aipoa êsõfyria 'jawa 'jawe. Kawaruu akaga 'miara
akaga 'jawe. Ijuru awi tataa 'ua ã'jãu. Tata sig,
itatata. Mĩmera 'ua ã'jãu ijuru rupi. ¹⁸ Kwaiwete
ywy pewara 'gã opapa kawaruu juru rupi 'ut ma'e
pyu.

¹⁹ A'eramũ kawaruu 'gã apisau kwaiwete ojuru
awi 'ut ma'e pyu. Owaja pyu nanẽ 'gã apisau
nũ. Kawaruu raja moja akaga 'jawe. A'eramũ 'gã
kutuka owaja pyu 'gã apisau.

²⁰ Aipoa iapisipyrrera 'gã opytunera 'gã ne-
saka agawewi. A'etea 'gã nopoiri futari oty-
wer awi. Ni'arasigi 'gã ajemogyau otywer are.

A'eramũ 'gã mama'eukwaawa etee imuorypa ajemogyau. Maira'me a'agawa nanẽ nũ 'gã imuorypa nũ. Ouru, prõsi, prata, ita tee, 'yp. Mĩmera 'gã iapou omairamũ. A'ea te 'gã imuorypa ajemogyau. Aipoa 'gã maira nuesaga'uweri amũ. Nuataa'uweri ajemogyau. Nuenuwi agawewi mama'ea. A'etea 'gã amuoryp ekoete ajemogyau. ²¹ Nopoiri futari 'gã mama'e tywera apo awi. Nopoiri futari 'gã aparupisi awi. Nopoiri 'gã ajuee opãjãgaiw awi ajemogyau. Nopoiri 'gã wemirekoe'em are oko awi, omene'em are oko awi. Mĩmer awi 'gã nopoiri. Amunarũ awi nanẽ opoire'ema nũ. K̄waiwete agawewi 'gã 'gã apisi resagi. A'etea 'gã nopoiri futari mama'e tywera apo awi.

10

Ka'ara'nĩĩa

¹ A'eramũ je ywagipewara 'ga amũ resaka nũ. Ifuakat te aipo 'ga. Ýwasiga pype 'ga 'ua ojypa. 'Ga aka'garimũ je'ywa mũ 'upa. 'Ga reakwara wenyramũ kwara 'jawe futat. 'Ga retymakaga tupaa'mywa 'jawe. 'Ga retymakaga ojopy'wau werekoramũ. Sã'ã 'yw ypiwera kaja tena. Nan futat 'ga retymakaga. ² Opo pe 'ga ka'ara'nĩĩ jepypeka rerekou enafu'ama. Ojakwatawa katywara 'ga opy monou 'yẽ'ẽ pype imojypa. Ojau katywara 'ga opy nuga ywy 'arimũ. ³ A'eramũ 'ga waemamũ u'ama. 'Miara 'jawe 'ga waemamũ. 'Ga raemauwe, tupã afuramũ 'ga upe, sete tupã afuramũ. ⁴ Ifurauwe je 'jau tejeupe: “Akwasiat pa je ka'aran are kwy”, 'jau je tejeupe numiamũ. A'ere 'ga amũ oje'ega muri ywag awi jee:

—Erekwasiat kasi ee ne. Eremome'u kasi ne—
'jau 'ga jee.

⁵ A'erauwe 'yě'ě pype opyrug ma'e 'ga opo mowya, ojakwatawa katywara. ⁶ A'eramū 'ga oje'ega Ku'jywa 'ga remianuwamū. Ku'jywa 'ga Okoeteete ma'ea. 'Ga te 'ã mama'ea wapo etee rakue. Ywak, ywy, 'yě'ě. Mīmera 'ga 'ã iapou ipypewara reewe rakue. A'eramū 'ga remianuwamū ywagipewara 'ga 'jau:

⁷ —Ymā te Ku'jywa 'ga 'i oje'ega mome'wara 'gā nupe rakue: “Jeremifutara 'ara rupi mama'ea jeapoi, je'eawer imū etee”, 'jau 'ga wemiayuwa 'gā nupe rakue. 'Ga je'ega renupara 'gā weapyoe'emamū ee rakue. Nomojeapoukara'nei Ku'jywa 'ga. A'ere, 'awamū maapawa 'ga jumi'aranū pyramū mama'ea jeypyrugi Janeruwarete 'ga 'eawer imū— 'jau 'ga jee.

⁸ A'erauwe ywag awi oje'eg ma'e 'ga oje'egu'japa jee nū:

—Ere ewau ka'ara'nī'ī pypeka rekyita ywagipewara 'ga po awi— 'jau 'ga jee.

⁹ A'eramū je tewau 'ga pyri:

—Ka'ara'nī'īa emut jee— 'jau je 'ga upe.

A'eramū 'ga imua jee.

—Kweramū— 'jau 'ga jee. —Ere ipyyka i'wau. Enejuru pe akou nipo ē'ēnamū futat, eira 'jawe. A'ere nipo omokon ire, irowamū ene upe— 'jau 'ga jee.

¹⁰ A'eramū je ka'ara'nī'ī pyyka 'ga po awi. Ipyykawe je i'wau. Jejuru pe akou wē'ēnamū eira 'jawe futat. A'ere je omokon ire je mopy'amukai etee. ¹¹ A'erauwe Janeruwarete 'ga 'jau jee:

—Jeje'ega emome'uu'jap 'gã nupe. Ywy pewar are je je'egi. 'Gã 'wyriar are nanẽ je je'egi nũ. Aipoa emome'uu'jap 'gã nupe— 'jau 'ga jee.

11

Mukũja 'ga je'ega mome'wara 'gã

¹ A'ere 'ga amũ mama'e ra'agawyawa mua jee. Ywyrã 'jawe aipoa. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau jee:

—Ekwap jemogytaawa ra'agawyau. Jany kasiga rapyawa nanẽ ki ia'agawyau nũ. Je muorypara 'gã emojopyrũ, 'gã pytuna kwaapa— 'jau 'ga jee. ² —Jemogytaawa osoma te kasi ajee erea'agawy ne. Jemogytaawa osoma je rerowiare'ema 'gã ma'ea futat. Kwarẽtai tois je rerowiare'ema 'gã jemogyi peu jay magwapa, je'wyrarete pe futat, imote'aa— 'jau 'ga jee.*

A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau jee nũ:

³ —Teje'ega mome'wara 'gã, mukũja 'gã tomono kwe pe teje'ega mome'waukaa 'gã nupe 'jau. Saku tywera etee 'gã tuereko waityramũ u'arasiga resaukaawamũ 'jau. Ku'jywa 'ga rerowiare'ema 'gã tywer are mukũja 'gã 'arasigamũ akou. Kwarẽtai tois jaya magwapa 'gã awau akou jeje'ega mome'wau— 'jau 'ga jee.

⁴ Aipo 'gã, 'ga je'ega mome'wara 'gã, oriweira 'ywa 'jawe. Tatarana renawa 'jawe 'gã nanẽ nũ. Ywy jara 'ga rowase 'gã 'ami. Tatarana reny 'jawe 'gã mama'e resaukaa ajaupe. ⁵ Kwaiwete 'gã 'jau:

---

* **11:2** Jerusarega upe 'gã 'jau Ku'jywa 'ga 'wyraretea 'jau. Peu futat judeu 'gã awau 'ga muorypa rakue. A'eramũ Ku'jywa 'ga 'jau jupe, Je'wyraretea, 'jau 'ga jupe.

—Sireko tywet 'gã 'jau— 'jau 'ga ajaupe.

A'ere 'gã juru awi tata ruri wereko tywearera 'gã apisau. ⁶ Jarejuwarete 'ga pãjẽa 'gã wereko. A'eramũ amunipo 'ã 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'u pype ifutar ire amana mogyrukare'ema. 'Y mu'jaga amunipo 'ã wyramũ. Mama'e tywer-amũ mojeapoukaru'jau'japa, amunipo 'ã 'gã ywy pewara 'gã nereko tyweru'jau'japa.

⁷ Ku'jywa 'ga je'ega mome'upaw ire nipo ja'waraiwa ruri. Ywy kwawukuu awi nipo ũ'jãu 'gã nowajaa 'gã apisau. ⁸ A'eramũ nipo 'gã neumera 'upa 'gã 'wyrarete rukawõ'õ me. Ymã te peuwara 'gã mukũja 'gã jararete 'ga pokutugi 'ga monou 'ga mu'ama 'ypeywar are rakue. Aipoa oje'wyrarete pewara 'gã nupe 'gã 'jau: “Mama'e tywera 'gã wapo Sodom ipewara 'gã 'jawe. Egitu ywy pewara 'gã 'jawe 'gã 'gã nereko tyweri”, 'jau 'gã aipo 'wyrarete pewara upe. Aipo 'gã 'wyrarete pe Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã jukau. ⁹ Imuapyra 'ara rupi 'gã amã'jãu 'gã neumer are. Tapy'ÿja 'wyrarete tesirũmer awi tee 'gã nuri. Ka'a tesirũmer ipewara 'gã nanẽ 'ua ojopypepypeu nũ. Tesirũmerete 'gã 'ua amã'jãu 'gã nee.

—Peroo kasi inuga ita kwar ipe ne— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁰ A'eramũ ywy pewara 'gã worrywamũ 'gã neumer are. Oporoywera 'gã imonou ajaupe 'gã neumer are aku'iramũ.

—Jane rereko tywerete ako 'gã ai'i. A'ere 'ã 'gã manũi. 'Gã manũa esage janee— 'jau 'gã ajaupe.

¹¹ A'ere muapyt 'gã ser ire Janeruwarete 'ga 'gã moferapa opytuu nũ. A'eramũ 'gã afu'ama. 'Gã

fu'amauwe 'gã fu'ama resakara 'gã okyjau kwaiwete 'gã nui. ¹² A'erauwe 'ga amũ oje'ega mua ywag awi oferap ma'e 'gã nupe:

—Pe'je pejejua pejejeupia— 'jau 'ga oje'ega mua 'gã nupe, imoferawipyrera 'gã nupe.

A'eramũ 'gã awau ojeupia ywasiga rupi. Ojee iporomutare'ema 'gã neape 'gã awau ojeupia 'gã nui. ¹³ 'Gã jeupirauwe ywya oyyita kwaiwete. A'eramũ kwaiwete 'oga u'aa.

Kwaiwete 'gã amanũmũ. Sete miu 'gã amanũmũ. A'ere sesêta miu 'gã namanũi. A'eramũ 'gã 'jau Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ã pãjêrete— 'jau 'gã 'ga upe, 'gã kyjea 'gã nerekou.

¹⁴ Poromũ futat mama'eaya irũa ojesaukaa, kwanũ 'jawewara 'eawer imũ. A'ere nipo imuapypa niporomukui futari ojesaukaa nũ.

Jumi'aranũũ maapawet

¹⁵ Aipo re ywagipewara maapawa 'ga jumi'aranũũ pyau nũ. A'erauwe je ywagipewara 'gã je'ega renupa. Wafukajayau oje'ega mua:

—Janerwarete 'ga 'ã 'ũina ywy pewara 'gã 'wyr-iarareteramũ. Wemimonofera 'ga nanẽ imogou 'wyriaramũ ojepyri nũ. Nitywi futari 'gã je'ega renupare'ema 'ga amũ. Ywy pewara 'gã juejue futat 'gã je'ega renupa. Ateepawe'emamũ futat 'gã 'ũina 'wyr-iarareteramũ— 'jau 'gã wafukaita.

¹⁶ A'erauwe 'wyr-ia'ri 'gã wapyka wenupy'ãu wããpyramũ Ku'jywa 'ga rowase, 'ga muorypawamũ. Wĩti kwaturu 'gã, 'wyr-ia'ria renawa 'arimũ wapyk ma'e 'gã ajemogyau wããpyramũ 'ga muorypa.

17 “Ene 'ã pãjēreteā, Kiapi'ni.

Ene 'ã Okoeteete ma'ea. Nitywi 'ga amũ ene 'jawe.
'Awamũ 'ã ene 'wyrirareteramũ e'ÿja ppyruga
oree.

A'eramũ ore ene muorypa ee.

18 'Awamũ iwaēmi ene rerowiare'ema 'gã nereko
tyweawa upe.

'Awamũ futat 'gã nee emara'nea ereesaukat 'gã
nupe.

A'eramũ 'gã ajemogyau amara'neramũ ene ree.

Amanũ ma'efera 'gã nanē ene imoferapa imua
ejowase.

Ejemiayuwa 'gã juejue nipo ene erua imogyau
ejepyri.

'Ene 'ã jeje'ega renupara. Aipoa esage jee.

A'eramũ ene ejua 'au je pyri', 'jau nipo ene 'gã
nupe.

Eje'ega mome'warera 'gã nupe, emuoryparera 'gã
nupe.

Eje'ega renupare'ema 'gã nipo ene imonou muku
ejewi.

Wereko tywera ojere'ema pype nipo 'gã awau
a'eramũ futat.

'Pēē 'ã jeje'ega nepeanuwi. A'eramũ pēē pejewau
muku je wī', 'jau nipo ene 'gã nupe”,

'jau 'gã 'ga upe.

19 A'e pype Janeruwarete 'ga mogytaawa
rokwara ojeawopytymo'woka, ywaga pype
'ūi ma'ea rokwara ojeawopytymo'woka.
A'eramũ futat Janeruwarete 'ga je'ega
rerekwara ita kwasiara ryrūa ojesaka. 'Okwara
jeawopytymo'wogauwe tupã u'aa, aman aunuga,
amana werawa, ywy moyyita, ama'na ototoka

nanē kwaiwete nū. Mīmera ojeapou 'okwara ijeawopytymo'wogamū 'gã nupe.

12

Kūjã ãẽ tejuuranũũ retee

¹ A'eramū je temopiryyitawa mū resaka. Kūjã ãẽ mū ojesaukaa jee ywag ipe. Kūjãeteete ãẽ te. ãẽ resakawe je teporesagamū ãẽ ree te'ÿina. ãẽreteyrũa kwara futat. Wapyka ãẽ 'ũina. Opya ãẽ imonou jay 'arimū inuga. Jaytataa mamana enũina wakag are, akãmaawa 'jawe. Tusi jaytata renũina waka'garimū. ² Wa'yrayramū ãẽ 'ũina. A'eramū ãẽ 'ũina wa'yray upe waemamū.

³ A'erauwe mama'e mū ojesaukaa ywag ipe jee nū. Tejuuranũũa ojesaukaa jee. Piragũũ ma'ea. A'eramū je teporesagamū ee. Kwaiwete iakaga. Sete tee iakaga. 'Wyriara akagyrũ'ĩĩ mogyau wakag are, najuejue etee. Teis asĩa. ⁴ Owaja pyu jaytataa pe'au ywag awi. Jaytata myterajeu'i etee ipe'aupap owaja pyu. Ywy pe imonou imomopoa. A'eramū awau 'upa kūjã ãẽ rowase. ãẽ ra'yra 'ar are omaenuna 'upa. "I'arauwe ta'u ãẽ ra'yra 'jau kwy", 'jau tejuuranũũa 'upa ojeupe. ⁵ A'ere ãẽ ra'yra 'ari ãẽ wi. Anure nipo ãẽ ra'yra 'ga 'ũina 'wyriaramū ywy pewara 'gã nupe. A'eramū ywy pewara 'gã juejue 'ga je'ega renupa. Oje'ega renupare'ema 'gã nipo 'ga erekou tyweaete. A'eramū aipo ãẽ ra'yra 'ga 'arauwe 'ga amū ãẽ ra'yra 'ga pyyka erawau Jarejuwarete 'ga upe, 'wyriararete renawa 'arimū 'ga renamū. ⁶ A'eramū kūjã ãẽ awau ujãna oka'jama jui. Amunawe'em ipe ãẽ awau ojeupe Jarejuwarete 'ga reminuger ipe. Peu

futat 'gã ojejukau ãẽ ree, kwarẽtai tois jay magwapa.

⁷ A'eramũ ywagipewara 'gã tejuuranũũ rowajaa. Migeu 'ga ywagipewara 'gã 'wyrriara. A'eramũ Migeu 'ga wemiayuwa 'gã nerawau tejuuranũũ rowajaa, emiayuwa reewe. Ywag ipe futat 'gã juowajari. ⁸⁻⁹ A'eramũ Migeu 'ga wemiayuwa 'gã netee tejuuranũũ fuakara apyraapa emiayuwa reewe. A'eramũ Janeruwarete 'ga tejuuranũũ mũ'jãukaa ywag awi, emiayuwa reewe. Nopytaa'uweri ywag ipe. Ymã te tejuuranũũ jesaukari mojamũ rakue. Aipo mama'eukwaawa 'wyrriara futat. Eraretea Satanasi. A'ea ae moryteera futat. Ywy pe Migeu 'ga imonou imũ'jãu ywag awi.

—Pejewyt kasi ne— 'jau 'ga jupe.

¹⁰ A'erauwe 'ga amũ oje'ega mua ywag awi:

—Uẽm futat tejuuranũũ ywag awi. Wojere'emamũ janerewirera 'jawewara kwaukaa akou Janeruwarete 'ga upe rai'i. A'ere 'awamũ Janeruwarete 'ga imonoi imuẽma ywag awi. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga wemiayuwa 'gã katu'okapap mama'e tywer awi. Opãjẽa resaukaa janee. A'eramũ 'ga 'ã ajemogou 'wyrriarareteramũ wemimonofera 'ga reewe janee. 'Ga 'ã werowiaara 'gã kwaukaara muẽmukaa ywag awi. Janerewirera 'jawewara 'gã kwau Janeruwarete 'ga upe akou. Wojere'emamũ 'gã kwau Janeruwarete 'ga upe. A'ere 'awamũ Janeruwarete 'ga imuẽmukari ywag awi— 'jau 'ga oje'ega mua ywag awi.

¹¹ —Janerewirera 'gã okyjawe'em amanũ awi. A'eramũ 'gã Jejui 'ga rerowiar awi opoire'ema. “Karupa'mũ 'jawewara 'ga owya weko'wogukat

janetywera moiawamũ jane wi” 'e renupawe 'gã erowiaa ajemogyau. A'eramũ 'gã nanẽ mama'eukwaawa 'wyrriara pãjẽ mateepapa nũ. ¹² A'eramũ ywaga aku'iramũ, ywagipewara 'gã neewe. Janeruwarete 'ga mama'eukwaawa 'wyrriara amuẽmukat ywag awi. A'eramũ ki pẽẽ pejeku'iramũ ee. A'ere ywy poriyay'iramũ, 'yẽ'ẽ reewe. Jupe mama'eukwaawa 'wyrriara oi ojypa. Amara'neramũ akou. “Anurenure'i nipo Janeruwarete 'ga je monoi tata pe” 'e kwaapa akou numiamũ. “A'eramũ je inãinãn etee te je ae rereko tyweri” 'e kwaapa akou.

¹³ Ywag awi ojypa ypy we tejuuranũũa kũjã ãẽ rerekou tyweaete, ta'y'ra ma'efera ãẽ rerekou tyweaete. “Areko tywet pa je ãẽ kwy”, 'jau ojeupe numiamũ. ¹⁴ A'eramũ Janeruwarete 'ga kwanũũ jywafera monou ãẽ upe, amunawe'em ipe ãẽ wewiawamũ, ãẽ ree jejukaaw ipe. “Peu futat nipo wã je a'gui tejuuranũũ awi re'ã”, 'jau ãẽ ojeupe. Kwarẽtai tois jay magwapa ãẽ opytau peu akou. ¹⁵ A'eramũ tejuuranũũa 'y mua imuna ojuru awi. “Taupit ãẽ 'y pyu 'jau kwy”, 'jau ojeupe numiamũ. 'Yrete 'jawe imua imuna ojuru awi ãẽ rupiawamũ numiamũ. ¹⁶ A'ere Janeruwarete 'ga ãẽ poari. A'eramũ Janeruwarete 'ga ywy mowoka tejuuranũũ juru awi 'ut ma'efera upe. A'eramũ 'ya awau ojejagamap iwoga rupi etee ãẽ wi. ¹⁷⁻¹⁸ A'eramũ tejuuranũũa amara'neramũ akou kũjã ãẽ ree. A'eramũ awau ãẽ pytuna 'gã nowajaa. ãẽ pytuna 'gã Ku'jywa 'ga je'ega renupara 'gã, Jejui Kristu 'ga je'ega rerowiaara 'gã nanẽ nũ. A'eramũ 'gã nowajaa awau. A'eramũ tejuu-

ranũũa awau opytau u'ama 'yisiga pype.

13

Mukũja ja'waraiw

¹ A'ere je ja'waraiwa resaka nũ. 'Yẽ'ẽ awi iẽma resaka. Sete iakaga. Teis asĩa. 'Wyriara ak-agyrũ'ĩĩ erekou asĩ are, najuejue etee. Teis 'wyr-iara akagyrũ'ĩĩa. Iakaga jewaga Janeruwarete 'ga kurawa rerekou wakag are. ² Ja'wapinima 'jawe aipo ja'waraiwa. Ipya ursu 'jawa py 'jawe futat. Leão 'jawe ijurua. A'ere tejuuranũũa imogoi 'wyrriaramũ ojepyri. Opãjẽ mua jupe. A'eramũ ywy pewara 'gã najuejue etee ije'ega renupa. ³ Aipo ja'waraiwa akaga mũ waiwamũ. A'eramũ amanũmũ werewi jupe. A'ere ikã'ẽi jui nũ. A'eramũ wapikutukawera porera etee erekou. A'eramũ ywy pewara 'gã juejue amã'jãu iporer are.

—Kuu. Namanũi jupe ra'e nũ— 'jau 'gã ja'waraiwa apikutukawera porera resag ire.

A'eramũ 'gã ja'waraiwa rerowiaa ije'ega renupa. ⁴ Tejuuranũũa ja'waraiwa mogou ajuru irũnamũ. A'eramũ ywy pewara 'gã juejue tejuuranũũ muorypa nanẽ nũ. Ja'waraiwa nanẽ 'gã imuorypa nũ.

—Nitywi 'gã amũ ja'waraiwa 'jawe, ipãjẽ apyraapa— 'jau 'gã ajaupe. —Nitywi futari iowajara 'ga amũ. Nitywi futari imomapara 'gã amũ— 'jau 'gã amũ ajaupe.

⁵ Janeruwarete 'ga ojekurawukaa ja'waraiwa upe. Kwarẽtai tois jaya magwapa imỹjukaa 'wyrri-aramũ ywy pewara 'gã nupe.

A'eramũ ja'waraiwa oje'ega:

—Je pãjērete. Je Pēnuwarete 'ga aapyraap— 'jau futatee 'ũina, ojerowiaa ojee.

A'ere o'meramũ te 'i.

⁶ A'eramũ Janeruwarete 'ga kurapa 'ũina. Mama'e tywera 'jau 'ũina 'ga kurapa. Mama'e tywera te 'jau 'ũina Jarejuwarete 'ga rupawa upe. Ywag ipe ako ma'e 'gã nupe juejue nanē 'jau 'ũina nũ. Mĩmera upe mama'e tywera 'jau 'ũina. ⁷ Ku'jywa 'ga wemiayuwa 'gã nereko tywerukaa ja'waraiwa upe. A'eramũ 'gã nowajaa, 'gã nerekou tyweaete okwapa 'gã 'arimũ. A'eramũ ywy pewara 'gã nupe juejue ja'waraiwa 'ũina 'wyraramũ. Tapy'ỹja 'wyrarete tesirũmer ipewat, ka'a tesirũmer ipewat. Mĩmera 'gã nupe ja'waraiwa 'ũina 'wyraramũ. ⁸ Ywy pewara 'gã ja'waraiwa muorypa. A'ere 'gã amũ namuorywi ja'waraiwa. Ywy apoe'ēwe Ku'jywa 'ga 'gã amũ nera kwasiaa ka'aran are rakue, karupa'mĩ 'jawewara 'ga ka'aran are rakue. Karupa'mĩ 'jawewara 'ga ojejukaukaa werowiare'ema 'gã nupe ikue. A'eramũ 'ga werowiaara 'gã mogyau ojepyri nakwaparimũ ete rũi. Aipo 'gã nera ojekwasiaa 'ga ka'aran are rakue. A'eramũ aipo 'gã ja'waraiwa muorype'ema. 'Ga ka'aran are ijekwasiare'ema 'gã etee ja'waraiwa amuoryp.

⁹ Mama'ea tomome'u pē nupe 'jau. Ee iporokwaawiwet ma'eramũ pēē pejeapyakau ee. ¹⁰ Ifaripyrama 'gã nipo ojefaa futat. Jyuu pyu iapisipyrama 'gã nipo 'gã iapisau futat jyuu pyu. A'eramũ Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gã 'ga ree etee ojemogypyka ajemogyau. 'Gã 'gã nerekou

tyweaete agawewi. A'etea 'gā 'ga ree etee futat ojemogypyk.

¹¹ Poje je ja'waraiwa mū resaka nū. Ywy awi 'ua uēma. Mukūja wasī rerekou, karupa'mī rasī 'jawe futat. Ije'ega wapefuramū tejuuranūū je'ega 'jawe. ¹² A'eramū 'yē'ē awi 'ut ma'efera imogou opoirūnamū. A'eramū 'yē'ē awi 'ut ma'efera reape ywy awi 'ut ma'efera 'ūina 'wyririamū ywy pewara 'gā nupe. A'eramū ywy awi 'ut ma'ea 'yē'ē awi 'ut ma'e muorywukaa ywy pewara 'gā nupe najuejue etee. “Yē'ē awi 'ut ma'ea amanū werewi. A'ere iferawi etee nū. A'eramū pēē imuorypa najuejue etee”, 'jau ywy awi 'ut ma'efera 'gā nupe. ¹³ A'eramū ywy awi 'ut ma'efera aeremi-apoe'ema apou. Tataa miamū imua etyka ywag awi ywy pe. Ywy pewara 'gā neape futat imurukaa. ¹⁴ Wemiapofera apou 'yē'ē awi 'ut ma'efera reape. A'eramū ywy pewara 'gā moryteeu. Wemiapofer are 'gā moryteeu 'gā mogyau.

—Pe'je ita apou 'yē'ē awi 'ut ma'efera ra'agawamū. Jyuu pyu ijukau werewi. A'ere iferawi. A'eramū pēē ia'agawa apou ipojeupawamū— 'jau ywy pewara 'gā nupe.

¹⁵ Ia'agawa apopawauwe Ku'jywa 'ga imogoukaa ywy awi 'ut ma'efera upe. Opytu mujāna ia'agawa rupi. A'eramū ojeptyuekyita oje'ega. A'eramū omuorypare'ema 'gā apisau. ¹⁶⁻¹⁷ “Ywy pewara 'gā juejue 'yē'ē awi 'ut ma'efera remiayuwa. Tomojewak 'gā 'jau kwy”, 'jau ywy awi 'ut ma'efera ojeupe. A'eramū 'yē'ē awi 'ut ma'efera rera kwasiarukaa ywy pewara 'gā po are, 'gā jakwatawa katywar are ikwasiarukaa.

'Gã neapykag are 'jau era kwasiarukaa. Ikaraemã kwai ma'e 'gã nee, ikaraemãe'ema 'gã nee, kũima'eeteete 'gã nee, akotee ma'e 'gã nee. Mĩmera 'gã nee era kwasiarukaa. Era kwasiare'ema numeru etee inuga 'gã nee. Ijewage'ema 'gã namuri mama'ea. Nome'ega'uweri mama'ea 'jau.

¹⁸ Pe'je pejejea'aramũ aipo are. Ee pejejea'aramũ nipo numeru are pẽneapyo. 'Yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera numerua aema'ea futat, 666.

14

Jarejuwarete 'ga upe 'gã maraka'ag

¹ Aipo resag ire je temã'jãu ee nũ. Poje karupa'mĩ 'jawewara 'ga u'ama ywytyra apyte'rarimũ, Sião 'jawa apyte'rarimũ. 'Ga pyri kwaiwete 'gã ajemogyau. Sêtu kwarêtai kwaturu miu 'gã ajemogyau Sião 'jawa apyte'rarimũ 'ga pyri. Karupa'mĩ 'jawewara rera ojekwasiaa 'gã neapykag are rakue, 'ga ruwa 'ga rera nanẽ ojekwasiaa ee rakue nũ. ² A'erauwe je 'ga amũ je'ega renupa nũ. Ywag awi 'ga oje'ega mua jee. Sã'ã ytuu pyamua. Nan 'ga oje'ega mua jee. Tupã 'jawe 'ga imua jee. A'ere esageramũ futat 'ga je'ega. Maraka 'jawe futat, harpa 'jawa 'jawe futat esageramũ. ³ A'eramũ 'ga rera rerekwara 'gã amaraka'aga 'upa 'ga upe. 'Wyriararete renawa rowase 'gã 'upa maraka yau ra'aga. Irũpãwẽ eae'yi ma'e, 'wyrria'ri. Mĩmera 'gã nowase sêtu kwarêtai kwaturu miu 'gã nuwi amaraka'aga 'ga upe. Jarejuwarete 'ga remikatu'ogera 'gã etee te amaraka'aga 'upa 'ga upe. Jejui 'ga 'ã owy weko'wogukat 'gã tywera mepyawamũ rakue,

'gã mogyau wemiayuwamũ rakue. Aipo are 'gã amaraka'aga 'upa. Okatu'okawer are 'gã 'ga muorypa. A'eramũ ikatu'ogipyreera 'gã etee te ojemu'jau ee, aipo maraka ra'aga 'ga upe.

⁴ Aipoa maraka ra'agara 'gã nuapoi futari mama'e tywera. Namuorywi 'gã maira'me a'agawa. Jarejuwarete 'ga etee te 'gã amuoryp. Nokoi futari 'gã wemirekoe'em are 'jau. Karupa'mĩ 'jawewara 'ga je'ega 'gã wenup katu katu ajemogyau. Ojemujat 'gã 'ga ree. Janeruwarete 'ga 'gã mũ'jãu mama'e tywera apoara 'gã nui rakue.

—Tamogy 'gã tejemiayuwamũ 'jau, karupa'mĩ 'jawewara 'ga remiayuwamũ 'jau kwy— 'jau Janeruwarete 'ga, 'gã mũ'jãu ojee rakue.

⁵ 'Gã ni'mei futari. Nuapoi futari 'gã mama'e tywera.

Muapyra ywagipewara 'gã

⁶ Poje je ywagipewara 'ga amũ resaka. Ywate katu 'ga owewiau akou. Morogyta esage mome'wau 'ga awau. Aipoa morogyta esagea nateepawi futari. Ywy pewara 'gã nupe 'ga oi imome'wau 'gã moy moyka. Tapy'yja 'wyrarete tesirũmer ipewat, ka'a tesirũmer ipewat. Mĩmera 'gã nupe 'ga awau imome'wau. ⁷ A'eramũ 'ga wafukaita oje'ega mua ywy pewara 'gã nupe:

—Pejejuwarete 'ga ki pepojeup. Ene te 'ã eneresage oree ekou, pe'je ki 'ga upe. 'Awamũ iwaẽmi wemiayuwa 'gã nui ae mojo'okawa upe. 'Awamũ futat 'ga oje'ega renupare'ema 'gã mojo'ogi oje'ega renupara 'gã nui. “Nepeenuwi futari jeje'ega. A'eramũ pẽẽ pejejore'ema je pyri.

Tata pe pekwap”, e'i 'ga 'awamũ futat oje'ega renupare'emamũ 'gã nupe. Oje'ega renuparera 'gã nupe etee te 'ga 'i: Pe'je pejejua pejejemogyau je pyri. Jeje'ega peenup katu katu. Mama'e apoarera 'ga etee te 'ã pemuoryp. 'Ga te 'ã ywaga wapo rakue. Ywy, 'yẽ'ẽ, 'ywu'ywut. Mĩmera 'ga 'ã iapou rakue. A'eramũ 'ã pẽẽ 'ga etee imuorypa—'jau 'ga wafukaita ywy pewara 'gã nupe.

⁸ A'ere ajepeja ywagipewara awau owewiau 'ga rewiri nũ. Aipo 'ga 'jau:

—'Gã 'wyraretea nipo 'gã wetyk futat, Papironi 'jawa. Aipoa amunaw ipewara 'gã oporomotyweriweramũ ajuee. “Pe'je pejejua mama'e tywera apou ore pyri”, 'jau 'gã ajaupe. Sã'ã kawĩajaiwa 'wara 'gã juenũja kawĩajaiwa 'uukara ajaupe. Nan futat aipo amunaw ipewara 'gã. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'gã 'wyrarete mateepapa 'gã neewe futat—'jau 'ga owewiau awau oje'ega.

⁹⁻¹⁰ Poje ajepeja ywagipewara 'ga awau 'gã newiri wafukaita nũ:

—'Yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera muoryparera 'gã, ia'agawera muoryparera 'gã neewe ojemote'aa Ku'jywa 'ga upe. 'Yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera rera 'ga okwasiarukat ojee. Opo are ikwasiarukare'ema weapykag are ikwasiarukaa. Weapykag are ikwasiarukare'ema opo are ikwasiarukaa. Aipo 'gã ite'at futat Ku'jywa 'ga upe. A'eramũ Ku'jywa 'ga amara'neramũ 'gã nee. A'eramũ 'ga 'gã monou 'gã nereko tyweawa tata pype, itatata pype, ẽsõfyri 'jawa pype. Aipo ẽsõfyri 'jawa jutayyga 'jawe. Nowewi futari aipoa tata. Ateepawe'emamũ futat ae wi. A'eramũ 'ga 'gã monou peu futat 'gã

nereko tyweawa pype. Ywagipewara 'gã nowase nipo 'gã mayrũmũ. Karupa'mĩ 'jawewara 'ga rowase nanẽ nipo 'gã mayrũmũ nũ. ¹¹ Tatasiga awau nipo au'jeteramũ futat ojeupia. Nowewi'i futari. Wojere'emamũ futat 'yě'ě awi 'ut ma'efera muoryparera 'gã mayrũ 'gã nerekou. Era rerekwara 'gã nanẽ 'gã mayrũmũ ojere'ema futat— 'jau ywagipewara 'ga awau wafukaita 'gã nupe.

¹² A'eramũ ki pěẽ Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ 'ga je'ega renupa katu katu. Jejui 'ga nanẽ erowiaa nũ.

¹³ A'ere je 'ga amũ je'ega renuwi. Ywag awi 'ga oje'ega muri jee.

—Jeje'ega ekwasiat ekou ka'aran are— 'jau 'ga jee. —Jarejuwarete 'ga rerowiaara 'gã amũ nipo ojejukaukat 'ga rerowiare'ema 'gã nupe. Nopoiri futari 'gã 'ga rerowiar awi. A'eramũ 'ga rerowiare'ema 'gã 'gã apisau futat. A'ere aipo 'gã nekõẽãjamũ ajemogyau— 'jau 'ga jee. —A'ea ekwasiat ka'aran are— 'jau 'ga jee.

A'erauwe Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'jau jee:

—A'jea futat aipoa. Oporowyky te 'gã 'ã ajemogyau Ku'jywa 'ga upe. A'ere 'awamũ 'gã pytu'ui oporowyky awi. Anure nipo Ku'jywa 'ga 'gã mepyi ojeupe 'gã porowykyawer are— 'jau 'ga 'Agesagea jee.

Werowiaare'ema 'gã nereko tyweawam

¹⁴ A'eramũ je temã'jãu ee nũ. Poje je 'ga amũ resaka. Kũima'e 'jawewara 'ga je esaka. Ywasiga 'arimũ 'ga apygi 'ũina. 'Wyriara akagyrũa 'ga erekou waka'garimũ. Aipoa ouru apopyrera te.

Jyaparuu aimea 'ga enũina opo pe. ¹⁵ A'erauwe majepeja 'ga ywagipewara 'ga 'ua uẽma Janeruwarete 'ga mogytaaw awi. Wafukaita 'ua uẽma.

—Ekwap ywy pewara 'gã nesaka. Sã'ã ae ko pypiara isinigamũ imonooga. Nan tee futat ekwap Ku'jywa 'ga je'ega renupare'ema 'gã momapa. Ku'jywa 'ga je'ega renupare'ema 'gã apisawa upe iwaẽmi. A'eramũ ene ewau 'gã momapa— 'jau 'ga 'ga upe.

—Nai'i— 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁶ A'eramũ 'ga awau 'ga je'ega renupare'ema 'gã momapa. Ywasiga 'arimũ wapyk ma'e 'ga awau 'gã momapa.

¹⁷ A'erauwe majepeja 'ga ywagipewara 'ga 'ua uẽma Janeruwarete 'ga mogytaaw awi. Jyaparuu aimea 'ga nanẽ erua nũ.

¹⁸ A'erauwe majepeja 'ga ywagipewara 'ga 'ua jany kasiga rapyaw awi nũ. Aipo 'ga tata rerekwara 'ga wafukaita jyaparuu aime rerekwara 'ga upe:

—Ekwap ywy pewara 'gã nesaka. Sã'ã ae y'wa'aa monooga imomoa y'wa pykawa pype. A'eramũ 'ã ae y'wa pikau. Nan tee futat ekwap Ku'jywa 'ga je'ega renupare'ema 'gã nerekou tyweaete. Ku'jywa 'ga imara'ne 'gã nee— 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁹ A'eramũ 'ga awau 'gã apisau. ²⁰ Y'wa pikara 'jawe te 'gã nya. Iapisipyrera 'gã ny awau kwe pe 'yatawuu 'jawe. 'Y 'jawe futat awau wypojugamũ tresẽtu kilometro 'gã ny oi aepasi'a ajeu te ikwawi 'gã ny rypya.

15

Aea'wyre'ema 'gã nereko tyweat

¹ Poje je mama'e mũ resaka nũ. Aipoa je mopiryyita. Irãã'ã sete ywagipewara 'gã nuwamũ Janeruwarete 'ga je'ega renupare'ema 'gã nereko tywera 'gã. Anurenure'i nipo 'gã 'gã nereko tywerete. Aipo teepaw ire 'gã 'gã nerekou tyweru'jape'ema nũ. Teepap futat. 'Gã nerekoa resag ire nipo esakara 'gã te'i 'jau: A'jea futat. Imara'ne futat Janeruwarete 'ga oje'ega renupare'ema 'gã nee, te'i 'gã 'gã nesag ire 'jau.

² A'eramũ je temã'jãu nũ. Ypiauu je esaka. Werawerawuu 'jawe. Ojesagete ma'ea. Tata are ojopype ma'ea. Aipo ypiauu 'arimũ 'gã kwaiwete 'upa, 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'e renupare'ema 'gã 'upa. Ia'agawa nanẽ 'gã imuorype'ema nũ. Era nanẽ 'gã ikwasiarukare'ema weapykag are. Aipo 'gã 'upa ypiauu 'arimũ. Janeruwarete 'ga maraka apoawa monou 'gã nupe rai'i, harpa 'jawa monou 'gã nupe rai'i. A'eramũ 'gã aipo renafu'ama, maraka apou ipyu.

³ Amaraka'aga 'gã 'upa. Ymã te Janeruwarete 'ga wemiayuwa 'gã nenũ'ẽukari Egitu ywy awi Moisesi 'ga upe rakue. Aipo are 'gã amaraka'aga 'upa. A'ere karupa'mĩ 'jawewara 'ga jejukaukari 'gã nupe rakue. Aetywera moiawamũ 'ga jejukaukari 'gã nupe rakue. Aipo are nanẽ 'gã amaraka'aga 'upa.

“Ene te 'ã Orejararetea, Kiapi'ni.

Ene te 'ã pãjẽrete tekotee 'gã apyraapa.

Ene te 'ã Oreruwaretea.

Ene te 'ã aeremiapoe'ema ereapo ekou.

Erejejuka esage 'ã ore ree.

Nereapoi 'ã mama'e tywera.

Ene 'ã ywy pewaramũ ore'wyrararetea.

⁴ Nitywi 'ga amũ ene muorypare'ema 'gã.
 Ore te 'ã najuejue etee ene muorypara.
 Ene te 'ã eneresage oree, 'jau 'ã ore enee jepi.
 Ene etee te 'ã eneresage. Nitywi 'ga amũ ene 'jawe.
 Amunawa tesirũmerete awi nipo 'gã nuri ajatykau
     ene muorypa, eneremiapofera mome'wau
     ajaupe.
 Ejemiapofera ereapo ae reape futat.
 A'eramũ 'gã imome'wau ajaupe”,
 'jau 'gã amaraka'aga 'ga upe.

⁵ 'Gã maraka'ãmaw ire je temã'jãu ywag are
 nũ. Janeruwarete 'ga mogytaawa je aesak.
 Imy'jamy'jap te Janeruwarete 'ga rupawa.
 Ojeawopytymo'woka 'ũina jee. ⁶ Pe awi
 Janeruwarete 'ga je'ega renupare'ema 'gã nereko
 tywera 'gã 'ua uẽma. 'Gã naitya waparasisgamũ.
 Wenyfugamũ 'gã naitya. 'Gã pasi'a 'arimũ
 imotypawa okwapa. Ouru apopyrera 'gã naity
 motypawa. ⁷ A'eramũ eae'yi ma'e 'ga amũ y'a
 monou Janeruwarete 'ga je'ega renupare'ema
 'gã nereko tywera 'gã nupe juejue 'gã moyka.
 Y'a ouru apopyrera. Aipoa itay'a pype 'gã
 Janeruwarete 'ga mara'ne monou imatyneema
 ywagipewara 'gã nupe. Okoeteete ma'e 'ga
 mara'nea 'gã imonou 'gã nupe. ⁸ Poje tatasiga
 'jawewara 'ua Janeruwarete 'ga wi, 'ga renyfug
 awi 'ua. Pãjẽrete 'ga wi 'ua. A'eramũ aipo
 tatasiga 'jawewara Janeruwarete 'ga mogytaawa
 matyneema. Nosea'uweri 'gã amũ 'ga mogytaawa
 pype. Ae a'wyre'ema 'gã nereko tywera teepaw
 ire etee 'gã osou'japa 'ga mogytaaw ipe.

16

Janeruwarete 'ga mara'nea

¹ A'erauwe 'ga amũ oje'ega sete ywagipewara 'gã nupe. Janeruwarete 'ga mogytaaw awi 'ga oje'ega mua 'gã nupe:

—Pe'je pejewau Jarejuwarete 'ga mara'ne reko'woka itay'a awi ywy are— 'jau 'ga 'gã nupe.

² A'erauwe majepeja 'ga awau eko'woka ywy are. A'erauwe mirurua opopoa 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera rera rerekwara 'gã nee, ia'agawa muory-parera 'gã nee 'jau opopoa. Aipoa mirurua ayay te.

³ Aipo reko'wog ypyrauwe ajepeja 'ga oma'e mojerepa imonou 'yẽ'ẽ me nũ. A'erauwe 'yẽ'ẽa ojemu'jaga wyramũ, teumera wy 'jawe ojemu'jaga. A'eramũ 'yẽ'ẽ pypewara juejue opapa.

⁴ Aipo 'ga oma'e reko'wog ypyrauwe ajepeja 'ga oma'e reko'woka nũ. 'Yrete pype nũ, 'ywu'ywura pype 'jau 'ga oma'e monou eko'woka. A'erauwe 'ya ojemu'jaga wyramũ. ⁵ A'erauwe 'ga oy'a mojerew ire 'jau Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ã eneresage oree— 'jau 'ga 'ga upe. —Mama'e tywera nereapo ekoetei. Mama'e tywera apoara 'gã etee 'ã erereko tywerete. Ene te 'ã ereko ete rakue. 'Awamũ nanẽ 'ã ekou nũ— 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe. ⁶ —Ywy pewara 'gã 'ã eneremiayuwa 'gã wapisi, 'gã ny reko'woka, eneje'ega mome'wara 'gã nanẽ iapisau rakue nũ. Ma'eramũ 'ã 'ya wyramũ eremu'jag 'gã nemityku-ramũ eje'ega mome'wara 'gã nepyaa— 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe.

⁷ A'erauwe wyra rapyawa pyri afu'am ma'e 'ga je'egi nũ:

—Ene te 'ã Oreruwaretea, Kiapi'ni— 'jau 'ga 'ga upe. —Ene te 'ã pãjēretea. Mama'e a'jea etee 'ã ene iapou. A'eramũ ene eje'ega renupare'ema 'gã nereko tyweretea wesageramũ futat— 'jau 'ga 'ga upe.

⁸ A'erauwe ajepeja ywagipewara 'ga itay'a mo-jerepa kwar are. Ae rapyaukaa kwara upe. Tata pyu kwara ae rapyau. ⁹ A'eramũ kwara tata monou ae rapyau. A'eramũ kwara remiapyfera 'gã Janeruwarete 'ga kurapa.

—Ene sare te 'ã mama'e tywera eremut oree— 'jau tata remiapyfera 'gã Janeruwarete 'ga upe, 'ga kurapa.

A'ere 'gã nopoiri futari otywer awi. Ni'arasigi futari 'gã otywer are. A'eramũ 'gã aku'iramũ etee ajemogyau. “Ene te 'ã pãjēretea. Je katu'og ape”, 'jawe'em 'gã Janeruwarete 'ga upe.

¹⁰ A'erauwe ajepeja 'ga itay'a mo-jerepa 'yē'ē awi 'ut ma'e renaw are nũ. A'erauwe opyytunaiwamũ jupe, emiayuwa 'gã nupe 'jau. Ay upe waemamũ ajemogyau. ¹¹ A'eramũ 'gã Janeruwarete 'ga kurapa ay rerekou, opirakuwa ray rerekou, opiruru raya nanē 'gã erekou nũ. Ywaga jara 'ga 'gã iku-rapa wereko tyweramũ. A'etea 'gã nopoiri futari mama'e tywera apo awi.

¹² A'eramũ ajepeja ywagipewara 'ga itay'a mo-jerepa nũ, ajepeja 'yrete mũ ree nũ, Eufrates ty are 'ga eko'woka. A'eramũ otypawamũ 'gã naperamũ. Aipo pe rupi 'wyrara 'gã amũ nuri kwara poawa katy awi. ¹³ A'eramũ je mama'eukwaawa 'wyrara remiayuwa resaka. Muapyra je esaka. Majepeja 'ua uēma tejuuranũ juru awi. Ajepeja 'ua uēma 'yē'ē awi 'ut ma'efera juru awi. Ajepeja 'ua uēma

'yē'ē awi 'ut ma'efera je'ega mome'wara juru awi. Ju'i 'jawewara 'ua ũ'jãu jui. ¹⁴ Aipo ju'i 'jawewara ũ'ē re awau aeremiapoe'ema apou ae rowase. Awau oporogytau ywy pewara 'gã 'wyrriara 'gã nupe:

—Pe'je pejejua Ku'jywa 'ga rowajaa. Pejejemiyuwa 'gã nerua 'ga rowajaa— 'jau awau 'gã nupe.

A'eramũ Janeruwarete 'ga ojee iporomutare'ema 'gã majatykaukaa ojeowajarukaa 'gã nupe.

¹⁵ Poje Jejui 'ga 'jau:

—Anurenure'i nipo je oi, muna'ywa 'jawe. Nepekwaawi muna'ywa rura. Nan tee futat nepekwaawi jeruawa. Aku'iramũ futat je rapesakara 'gã ajemogyau. Sã'ã 'ga amũ rapesakara 'gã sere'ema futat. Nomosogi waitya. Nan tee je rapesakaramũ pēē nepejenosĩ pejejueape aitye'ema 'jawe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁶ A'eramũ ju'i 'jawewara ywy pewara 'gã 'wyrriara majatykau 'gã nemiayuwa 'gã neewe. Jũ me 'gã majatykau. Epyreu 'gã je'eg imũ 'gã 'jau Arimagetõ 'jau 'gã aipo jũ upe.

¹⁷ A'erauwe ywagipewara 'ga maapawera 'ga oy'a mojerepa ywytu are. A'erauwe 'ga amũ oje'ega afukaja mua Janeruwarete 'ga mogytaaw awi:

—'Awamũ futat Ku'jywa 'ga amara'ne resaukapawi— 'jau 'ga wafukaja mua, 'wyrriararete renaw awi oje'ega mua.

¹⁸ A'erauwe tupã u'aa ywy pe. Aman aunuga 'jawe 'jau. Ywya oyyita kwaiwete. Wapopyramũ ako ywya noyyi i'jawe rakue. ¹⁹ Janeruwarete

'ga wea'aramũ 'gã nemiapofer are, 'gã 'wyrarete pypewara 'gã nemiapofer are, Papiroña 'jawa pypewara remiapofer are. Mama'e tywera 'gã wapo kwaiwete. A'eramũ 'ga aipo 'gã 'wyrarete mowowowoka mytera rupi. Amara'neramũ 'ga 'gã nee 'gã tywer are. A'eramũ 'ga 'gã nerekou tyweaete. 'Gã 'wyraretea juejue 'gã etykapap 'gã nui. ²⁰ 'Ypõõa oka'jamamap najuejue etee. Ywytyra nanẽ oka'jama nũ. Nuesagu'jawi 'ga amũ. ²¹ Ama'nauu u'aa ywy are. Tuwi tuwi te aipo ama'nauua. Ipoi te. Kwarẽta kirua te ipoyja. A'eramũ ywy pewara 'gã amara'neramũ Janeruwarete 'ga ree ama'na are. Janeruwarete 'ga kurakurapa mama'e tywer are.

—Nia'wyri futari Ku'jywa 'ga. Ama'nauua 'ga omototogukat janee. A'eramũ 'ga wa'wyre'emamũ futat— 'jau 'ga 'ga kurapa.

17

Kũjãmene'ema ãẽ

¹ A'eramũ itay'a rerekwarera 'ga amũ 'ua oje'ega jee:

—Ere ejua. Taesaukat 'gã 'wyrarete pewara rereko tywera enee 'jau— 'jau 'ga jee.

'Gã 'wyrarete mũ upe 'gã 'jau kũjãmene'em, 'jau 'gã jupe. Aipo pewara 'gã ia'wyre'ema futat. A'eramũ 'gã 'jau kũjãmene'em 'jau jupe, Papiroña 'jawa upe. Aipoa 'gã 'wyraretea 'up 'yrete jo'ojo'oga pyri. ² Ywy pewara 'gã 'wyrara 'ua mama'e tywera apou aipo 'gã 'wyrarete pewara 'gã pyri. Sã'ã eawryyp ma'e 'gã. Nan tee

ywy pewara 'gã nekoï mama'e tywera apo are u'akwaawe'emamũ.

³ Poje Janeruwarete 'ga 'Agesagea je pojekau. Ywagipewara 'ga je rerawau amunawe'em ipe. Peu futat je kũjã ãẽ mũ resaka. Wapyka ãẽ 'ũina ja'waraiwa kupe 'arimũ. Piragay ma'e 'arimũ ãẽ 'ũina wapyka. Ku'jywa 'ga kurapawa ojekwasiaa ja'waraiw are. Kwaiwete 'ga kurapawa ojekwasiaa ee. Aipoa ja'waraiwa sete iakaga, teis asãa.

⁴ Taity piraga aipoa kũjã ãẽ erekou. Taity umy'gia nanẽ ãẽ erekou imunepa nũ. Ouru apopyrera ãẽ wereko, ita esage, itafu'a'i, perua 'jawa 'jau ãẽ erua ojemuesageawamũ. Opo pe ãẽ itay'a'i renũina. Itay'a'ia ouru apopyrera. Itay'a wyneegatugaturamũ mama'e tywetywera pyu. Mama'e tywer are etee wea'aramũ. A'eramũ aipoa pyu nanẽ ojematyneema nũ. ⁵ ãẽ reapykag are 'ga amũ era kwasiaa inuga. Naeapyoi ae aipo er are.

Je 'ã aipo 'wyrã, papironia 'jawa 'jawewara.

Je 'ã kũjãmene'ema jararetea.

Je 'ã mama'e tywera apoara wã ya, 'jau ojekwasiaa ãẽ reapykag are 'upa.

⁶ Eawyryp ma'e 'jawe ãẽ u'akwaawe'emamũ. Jejui 'ga rerowiaara 'gã apisi are aku'iramũ. Aipo 'gã nopoiri Jejui 'ga rerowiar awi. A'eramũ 'ga rerowiare'ema 'gã 'gã apisau. A'e are ãẽ aku'iramũ eawyryp ma'e 'jawe.

ãẽ resaga je mopiryyita etee. ⁷ A'eramũ ywagipewara 'ga 'jau jee:

—Ma'eramũ te enepiryyi e'ỹina? Amueapyo je ene ee— 'jau 'ga jee. —Kũjã ãẽ ree, ja'waraiw are. Mĩmer are je ene mueapyoi— 'jau 'ga jee. ⁸ — Aipoa ja'waraiwa ako futat watau rakue. A'ere

'awamũ nokou'jawi. Anure te nipo turi uẽma ywy kwawukuu awi nũ. A'ere jui iẽm ire nipo 'gã imomawi etee— 'jau 'ga jee. —A'eramũ nipo ywy pewara 'gã opiryyjamũ ja'waraiw awi. Ku'jywa 'ga ka'aran are et jekwasiare'ema 'gã nipo opiryyjamũ ja'waraiwa resaka. Ywy apoe'ẽwe te 'ã 'gã nera nojekwasiari 'ga ka'aran are rakue. Aipo 'gã oporesagamũ ajemogyau ee. “Ja'waraiwa ako futat rakue. A'ere ipawi rakue. A'ere 'awamũ ekou'jawi nũ”, 'jau nipo 'gã ajaupe oporesagamũ ee— 'jau 'ga jee.

⁹—I'akwaap ma'e 'gã etee weapyoramũ ee. Sete ja'waraiwa akaga. I'jawe etee iakagawytyra. Aipo 'arimũ kũjã ẽẽ 'ũina wapyka. A'ere aipoa 'wyrirara juejue futat. ¹⁰ Sĩku 'gã akoupap 'wyririamũ. A'ere iẽmi 'wyririamũ ako awi. Majepeja ojesaukat 'awamũ. A'ere maapawera 'ga nojesaukari we. Maapawera 'ga jesaukaramũ inãinãnete 'ũina 'wyririamũ. ¹¹ Anure ja'waraiwa etee 'ũina 'wyririamũ ywy pewara 'gã nupe nũ. Ja'waraiwa ako ma'e rakue. A'ere 'awamũ nokou'jawi. Anure te nipo ekou'jawi nũ. Sete 'gã 'ũina 'wyririamũ enunewe. A'ere 'gã py'rau teni 'wyririamũ. A'ere nipo 'gã ja'waraiwa momawi— 'jau ywagipewara 'ga jee.

¹² A'eramũ 'ga 'jau jee nũ:

—Amueapyo je ene ja'waraiwa rasĩ are nũ. Asĩa teis 'gã 'wyriria. Nuapygi we 'wyriria'riramũ ajemogyau. A'ere ja'waraiwa 'gã mogyi opoirũnamũ. Majepei ora rupi etee nipo 'ũina 'wyriria'riramũ. ¹³ Najuejue etee 'wyriria'ri 'gã akou majepei tee tup ma'e 'jawe. Opãjẽa 'gã imonou ja'waraiwa upe. A'eramũ ja'waraiwa mama'e apou 'gã pãjẽ mũ,

'gã je'eg imũ 'jau iapou. ¹⁴ Karupa'mĩ 'jawewara 'ga 'gã iowajaa. A'ere Karupa'mĩ 'jawewara 'ga 'gã pãjẽ apyraawi. 'Ga 'ã Janejararetea. 'Ga 'ã 'Wyriararetea. A'eramũ 'ga a'eramũ 'gã pãjẽ'oka wemiayuwa 'gã netee. Wemiayuwa 'gã 'ga amũ'ẽ ajau rakue. 'Ga je'ega 'ga remiayuwa 'gã wenup katu katu. Aipo 'gã netee 'ga 'gã pãjẽ'oka— 'jau ywagipewara 'ga jee.

¹⁵ A'eramũ 'ga 'jau jee nũ:

—'Yrete jo'ojo'oga nanẽ ene esaka nũ. 'Gã 'wyrarete 'up 'yrete pyri. Aipo 'yrete aea futat. Tapy'ÿja 'wyrarete tesirũmer ipewat, ka'a tesirũmer ipewat. Mĩmera 'gã 'yrete 'jawe ajemogyau. Kwaiwete 'gã. A'eramũ 'yrete 'jawe ajemogyau. ¹⁶⁻¹⁷ Ja'waraiwa rasĩa 'ã ereesak. “Aipo ywy pewara 'gã 'wyriara” a'e je ako enee ko 'jau. Ku'jywa 'ga wemifutara futarukaa aipo 'wyriara 'gã nupe najuejue etee futat. A'eramũ 'gã Ku'jywa 'ga remifutara apou. A'eramũ 'gã opãjẽ monou ja'waraiwa upe, imogou 'wyriaramũ. Ku'jywa 'ga remifutara apopawe'emauwe nipo 'gã 'ga remifutara etee iapoi— 'jau 'ga jee. —A'eramũ aipoa 'wyriara 'gã, ja'waraiwa reewe, oporomutare'emamũ aipo 'wyrarete pewara 'gã nee. A'eramũ nipo 'gã 'gã karaemã pojekau 'gã nui. Sã'ã uruwua wyra reumera ro'ofera 'upawa. Nan tee futat 'gã mama'e pojekai 'gã nui. A'eramũ nipo 'gã 'gã 'wyrarete rapyau— 'jau 'ga jee.

¹⁸ —Aipoa kũjã ẽẽ, eneremiesagera ẽẽ, 'gã 'wyraretea futat, Papironia 'jawa futat. Ywy pewara 'gã 'wyriara 'gã juejue aipo 'wyrarete pewara 'gã je'ega renupa, 'gã nemifutara apou— 'jau 'ga jee.

18

Papironi 'jawa retykawam

¹ A'ere je ajepeja ywagipewara 'ga resaka nũ. Ywag awi 'ga 'ua ojypa. Ipãjẽ ma'e 'ga 'ua. Wenyfugamũ 'ga 'ua ywy mojesakapap.
²⁻³ A'eramũ 'ga wafukaita:

—Papironia 'gã wetyk 'awamũ. Iypewara 'gã nia'wyri futari. Tekotee 'gã nupe 'gã 'jau rakue: “Pe'je pejejua mama'e tywera apou ore pyri”, 'jau 'gã ajaupe rakue. A'eramũ 'gã ojemotywea 'gã pyri. Sã'ã eawryyp ma'e 'gã kawĩajaiwa monoa ajaupe. Nan tee 'gã 'jau ajaupe. “Pe'je pejejua mama'e tywera apou ore pyri”, 'jau 'gã ywy pewara 'wyriara 'gã nupe. Karaemã me'egara 'gã ojemoka'aranũũmũ mama'e tywer are etee futat. A'eramũ 'gã 'gã apisaupap. 'Awamũ mama'eukwaawa etee ijemogyi peu, wyra tywera reewe. Mama'e tywera 'wara juejue etee wyraa ajemogy peu— 'jau 'ga wafukaita.

⁴ A'eramũ ajepeja 'ga amũ oje'ega ywag awi nũ. “Pe'je pejewau, jeremiayuamũ, kamẽsĩete peje'jãu aipo 'gã 'wyrarete awi. Kasi a'e pe mama'e tywera peapo 'gã pyri ne. Mama'e tywera pẽẽ iaporamũ je pẽ nereko tyweri 'gã neewe ne.

⁵ Mama'e tywera 'gã wapo kwaiwete. A'eramũ Ku'jywa 'ga wea'aramũ 'gã tywer are. Tuereko tywet 'ga 'gã ee 'jau.

⁶ Pẽ nereko tywet 'gã nakue. A'eramũ pẽẽ 'awamũ pejewau pejejepyka 'gã nee. Pejereko tyweawera apyraapa pẽẽ 'gã nerekou tyweaete.

7 'Awamueuu futat 'ã 'gã ipãjẽ ma'ea rai'i.
 Ikaraemã kwai ma'ea 'gã nai'i.
 A'ere 'awamũ pẽẽ te 'gã pereko tywerete kwai-
 wete, 'gã mu'arasiga kwaiwete.
 'Ore te 'ã ywy pewara 'gã 'wyrararetea.
 Namajawera 'jawewara rũi 'ã ore.
 Norojemayrũi ore mama'e are', 'jau aipoa
 oje'wyrarete pewara 'gã.
 8 A'eramũ 'gã wayramũ futat ojee ojerowiaraipaw
 ipe etee futat.
 Majepeja 'ara rupi etee futat mama'e tywera
 jeapoi 'gã nupe jupiwewe futat.
 Ay 'gã ajemogyau. Ojemayrũmũ 'gã ajemogyau.
 Ty'ara 'gã wereko.
 A'ere nipo 'gã 'gã 'wyrarete rapyau.
 Majepeja 'ara rupi etee futat nipo aipo mama'ea
 ojeapoupap.
 Ku'jywa 'ga 'ã pãjẽrete.
 'Ga 'ã 'gã nerekou tyweaete 'gã tywer are",
 'jau 'ga wafukaja mua ywag awi.
 9 A'eramũ nipo tatasiga resakawe ywy pewara
 'gã 'wyrara 'gã ojemayrũmũ 'gã nee. "Ukaipap
 nipo kwe 'gã", 'jau nipo 'gã ajaupe. Mama'e
 tywera 'gã iapou aipoa oje'wyrarete pewara 'gã
 pyri. Ojemoka'aranũmũ mama'e tywera pyu.
 A'eramũ nipo 'gã ajaa'wau ee. ¹⁰ Muku'i 'gã nekoi
 jui. Okyje 'gã wereko tywer awi.
 —Ipyri jane oramũ 'ga jane rapyi 'gã neewe ne—
 'jau 'gã ajaupe.
 —Iporiay'i Papironi pypewarera 'gã— 'jau
 'gã. —Aipoa oje'wyrarete pypewara 'gã
 ojemoka'aranũmũ numiamũ. A'ere Ku'jywa
 'ga ywawuje tee 'gã nereko tyweretei 'gã tywer

are— 'jau 'gã ajemogyau, okyjau wereko tywer awi.

¹¹ Karaemã jara 'gã ajaa'wau ajemogyau ee.

—Papironi pewara 'gã orekaraemã amut ore wi jepi— 'jau 'gã. —A'ere 'awamũ nitywi futari orekaraemã muara 'gã— 'jau 'gã ajaa'wau ee.

¹² Kwaiwete 'gã karaemã. Ouru, prata, ita esage, itafu'a'i perua 'jawa, taity esage, taity pirag, 'ywa kasig, mama'e ryrũ esage ita apopyret, itaju apopyret, 'yw esage apopyret 'jau. ¹³ Kumi kasig, jany kasig, y'way, 'miara kawet, awasiku'iuu, juowuurana ra'ỹi, kwatau, karupa'mĩ, kawaruu, kamijã'ĩ. Mĩmera 'gã karaemã. 'Awamũ nitywi futari 'gã karaemã muara. Oporomuriwere'emamũ 'gã wemifaja 'gã nee. Nitywi futari mama'e muara. A'eramũ karaemã jara 'gã 'jau aipo oje'wyrarete kaiwer ipewarera 'gã nupe 'upa:

¹⁴ —Teepap katu katu pẽnemifutara. Pẽkaraemã nanẽ atepawamũ nũ. Ouru miamũ atepawamũ pẽ nui— 'jau 'gã 'gã 'wyrarete rapy resaka.

¹⁵ A'eramũ 'gã nupe okaraemã me'egarera 'gã ajemogyau muku'i jui. Ojemoka'aranũũ 'gã 'gã nee. A'ere 'gã kyjei wapy awi. “Ipyri jane o re nipo 'ga jane rapyau 'gã neewe”, 'jau 'gã ajaupe. A'eramũ 'gã awawe'em ipyri. U'arasigamũ etee ipypewarera 'gã nee. A'eramũ 'gã wafukaíta:

¹⁶ —Iporiay'i 'wyrarete pewara 'gã ajemogyau. Taity esagea 'gã amunep ojewi numiamũ, taity piraga 'jau. Kwaiwete 'gã ouru apopyrera pyu 'gã ojemojewaka, ita esage pyu, itafu'a'i pyu 'jau, perua 'jawa pyu 'jau. ¹⁷ A'ere 'awamũ ikaipawi ywawuje tee— 'jau 'gã ajaa'wau ee.

Iapyramũ 'gã tatasiga resaka. Yaruu wararera 'gã, ipypewarera 'gã, iapoara 'gã, iperugara 'gã. Mĩmera 'gã nipo tatasigũũ resaka ikajamũ. ¹⁸ Tatasiga resag ire nipo 'gã ajemogyau muku'i jui.

—Nuesagi'i 'ga amũ aipo 'wyrarete 'jawewara—'jau 'gã ajaupe.

¹⁹ 'Gã 'arasiga 'gã muafukajukaa:

—Iporiay'i ipypewarera 'gã— 'jau 'gã wafukaita. —'Gã 'ã okaraemã werooukat yaruu jara 'gã nupe. A'eramũ 'gã yaruu jara 'gã mepyau 'gã moka'aranũũmũ. Ýwawuje tee nipo 'gã karaemã atepawamũ— 'jau 'gã u'arasigamũ ee.

²⁰ Pe'je pejeku'iramũ ywag ipe oo ma'eferamũ ee. 'Gã 'ã pẽ nereko tywerete rai'i. A'eramũ Janeruwarete 'ga wemiayuwamũ pẽ nepyaa, 'gã nerekou tyweaete pẽ nee. Jejui 'ga remimonoferamũ pẽ nee, 'ga je'ega mome'waramũ pẽ nee. Mĩmeramũ pẽ nee 'ga 'gã nereko tyweretei.

²¹ A'ere ywagipewara 'gã amũ, ifuakat ma'e 'ga amũ itauu pyyka imomoa 'yẽ'ẽ me. Ipoyjuu agawewi. A'etea 'ga opyyk imomoa imonou 'yẽ'ẽ me. A'eramũ 'ga 'jau:

—Sã'ã je itauu momora. Nan tee futat nipo 'gã Papironi retygi, ipypewara 'gã momapa. A'eramũ 'gã etyg ire imỹju'jape'ema futat. ²² Nopyu'jawi 'gã maraka apoawa ipype. Nomaraka'agu'jawi 'gã ipype. Nitywi futari mama'e apoara peu. Nitywi futari u'i apoara 'gã. ²³ Naenyfugu'jawi tatarana. Nuerekoi katu 'gã amũ aipoa oje'wyrarete pype. Ka'aranũũ are ojerowiaraip ma'efera 'gã nitywi peu. Opãjãgaiwa pyu ajamoryteeara 'gã nanẽ nitywi nũ.

24 —Ymã te peuwara 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã apisi rakue. 'Ga rerowiaara 'gã nanē 'gã iapisau kwaiwete rakue nū. Tekotee 'gã nanē 'gã apisau rakue nū. Ma'eramū 'ã Ku'jywa 'ga 'gã nereko tywerukari 'gã nemiapofer are, 'gã 'wyrarete retygi 'gã nui— 'jau 'ga.

19

¹ A'eramū je mytuna 'gã je'ega renupa. Ywag ipe 'gã nuwi oje'ega:

—Simuoryp Jarejuwarete 'ga 'jau— 'jau 'gã 'upa. —'Ga te 'ã jane katu'ok. 'Ga te 'ã esage janee. 'Ga te 'ã pãjêretea. ² 'Ga te 'ã ae kwaap. A'eramū 'ga jane rerekou a'jeteetewi futat. Werowiare'ema 'gã nipo 'ga erekou tyweaete. A'ere 'ga werowiaara 'gã nereko esagei— 'jau 'gã oje'ega. —Ma'eramū 'ga 'ã Papironi pewara 'gã nereko tyweretei. Jane mū 'gã 'ã iapisau rakue. A'eramū Janeruwarete 'ga jane repyaa. A'eramū jane a'e are 'ga muorypa— 'jau 'gã oje'ega mua ywag awi.

³ —Aipoa 'gã 'wyrarete rapy re tatasiga awau ojeupia wojere'emamū futat. A'eramū jane Jarejuwarete 'ga muorypa ee— 'jau 'gã ajemogyau.

⁴ A'erauwe wīti kwaturu 'wyria'ri 'gã awau, irūpāwē eae'yi ma'e 'gã netee 'gã wapyka wenupy'āu Jarejuwarete 'ga rowase 'ga muorypa. 'Wyriararete apykawa 'arimū 'ga renamū 'gã awau 'ga muorypa.

—Nan tee ore 'jau. Simuoryp Jarejuwarete 'ga 'jau— 'jau 'gã.

Karupa'mĩ 'jawewara maraka

⁵ A'erauwe 'wyrirarete renawa pyri 'ūi ma'e 'ga amū 'jau nū:

—Nan tee je 'i pē nupe. Pe'je pēē taetu 'ga muorypa. 'Ga remiayup, 'Ga pojeupat, 'wyriana'nī, akotee ma'e. Mīmeramū pēē 'jau 'ga upe: “Ene te 'ā eneresage oree”, pe'je ki 'ga upe— 'jau 'wyrirarete renawa pyri ako ma'e 'ga 'gā nupe.

⁶ A'erauwe je kwaiwete 'gā je'ega renupa nū. Jarejuwarete 'ga muorypa 'gā ajemogyau. Ytuu pyamu 'jawe 'gā je'ega. Tupā 'jawe nanē afuramū.

—Pe'je ki Jarejuwarete 'ga muorypa. 'Ga 'ā Orejararetea. Pājēretea 'ga 'gā apyraapa. 'Wyrirareteretea 'ga 'ā— 'jau 'gā 'ga muorypa 'upa.

⁷⁻⁸ —Owaēm karupa'mī 'jawewara 'ga remirekoawa upe. 'Ga remirekoram ēē ojekatu'opap 'ga upe. Janeruwarete 'ga taity aparasigayay monou ēē upe. A'eramū ēē taity esage munepa, taity aparasigayay munepa. A'eramū jane jarejekōējamū jarejemogyau 'gā nee— 'jau 'ga jee.

'Ga remirekoram ēē raitya 'jawewara Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gā nemiapofera, mama'e esage apoawera.

⁹ A'erauwe ywagipewara 'ga 'jau jee:

—Ka'arana ekwasiat Jarejuwarete 'ga je'eg are. “Maraka nipo ore aruapo Karupa'mī 'jawewara 'ga rekokatuawamū. Maraka are imo'wy'wyrīpyrera 'gā aku'iramū ajemogyau”, 'jau Janeruwarete 'ga. Aipoa ekwasiat ka'aran are. A'jea futat 'ga 'eawera— 'jau 'ga jee.

¹⁰ A'erauwe je teapyka tejenupy'āu ywagipewara 'ga rowase 'ga muorypawamū. A'ere 'ga 'i jee:

—Ene'me awi. Ereapo awi nanuara. Jarejuwarete 'ga rowase te eapyk ejenupy'âu 'ga muorypa— 'jau etee 'ga jee. —Je rowase ereapo awi. 'Ga remiayuwa te je, ene 'jawe futat, enerewirera 'gã 'jawe 'jau. Jejui 'ga je'ega renuparamũ jane jareju'jaju'jawe etee futat— 'jau 'ga jee.

—Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga 'Agesage je'egi 'ga je'ega mome'warera 'gã nupe rakue. 'Gã je'ega 'jawe te futat Jejui 'ga je'ega— 'jau 'ga jee.

Kawaruu siga 'arimũ wapyk ma'e

¹¹ A'ere je ywaga woga resaka. A'eramũ je kawaruu siga mũ resaka iwoga rupi. I'arimũ wapyk ma'e 'ga mama'e a'je mome'wara futat. A'eramũ jane 'ga ree etee jarejemogypygarũmũ. 'Ga te 'ã mama'e a'jea etee wapo. Mama'e a'jea etee futat 'ga omome'u. Ojee iporomutare'ema 'gã etee 'ga iowajaa. ¹² 'Ga rea wenyfugamũ tata 'jawe. Kwaiwete 'ga 'wyrriara akagyrũ 'jawewara rerekou waka'garimũ. Ojee 'ga wera kwasiaa. Nitywi 'ga amũ 'ga rera kwaapara. 'Ga tee futat wera kwaapa. ¹³ 'Ga piara ojemuakỹma 'ga ry pype. “Jarejuwarete 'ga kwaawukaara 'ga”, 'jau 'gã 'ga upe. ¹⁴ 'Ga rewiri ywagipewara jefaruu 'gã akou. Kawaruu siga 'arimũ nanẽ 'gã wapyka nũ. Taity aparasiga 'gã erekou. ¹⁵ Tenune 'ut ma'e 'ga juru awi jyyu aime juowai ma'e 'ua uẽma. A'ere nu'ari 'ga juru awi. Aipo pyu 'ga werowiare'ema 'gã fuakara pojekau 'gã nui. A'eramũ 'ga 'ũina 'wyrriaramũ 'gã nupe. Oje'ega renuwe'emamũ 'ga 'gã nerekou tyweaete. Janeruwarete 'ga pãjẽrete. Amara'neramũ 'ga werowiare'ema 'gã nee. A'eramũ 'ga Jarejuwarete 'ga rerowiare'ema

'gã apisau 'gã ny reko'wogukaa 'gã nui. Sã'ã ae y'way apikaa. Nan. ¹⁶ 'Ga piar are 'ga reramũ ojekwasiaa.

“Ae'wyriararetea. Aejarareteretea”

'gã 'ea ojekwasiaa 'upa 'ga piar are, 'ga 'uw ypy are 'jau ojekwasiaa 'upa.

¹⁷ A'ere je ywagipewara 'ga amũ resaka nũ. Kwara 'arimũ 'ga u'ama. A'eramũ 'ga wafukaita wyra upe, ywate owewe ma'e upe:

—Pe'je pejejua pejemewaa. Janeruwarete 'ga futat mama'ea omono pẽ nupe pẽnemi'uramamũ.

¹⁸ Pe'je pejejua 'wyriara reumera 'wau. Jefaruu reumet, jefaruu 'wyriara reumet, kawaruu reumet, kawaruu 'arimũ wapyk ma'efera 'gã neumet, akotee ma'e 'gã neumet. Mĩmera reumera 'wau pejejua— 'jau 'ga wafukaita wyra wewe upe.

¹⁹ A'ere je 'yě'ě awi 'ut ma'efera resaka nũ. Peu ajatykau ywy pewara 'gã 'wyriara reewe, jefaruu reewe. Kawaruu siga 'arimũ 'ũi ma'e 'ga rowajaa 'gã nuri, 'ga remiayuwa 'gã neewe.

²⁰ A'eramũ 'gã 'yě'ě awi 'ut ma'efera ppyka ipofaa, 'yě'ě awi 'ut ma'efera je'ega mome'wara reete. Aipoa aeremiapoe'ema apou rakue, 'yě'ě awi 'ut ma'efera rera rerekwara 'gã moryteeu ojee rakue. Ia'agawa muorypara 'gã nanẽ imoryteeu nũ. A'eramũ 'gã 'yě'ě awi 'ut ma'efera momoa imonou tata pe, 'yě'ě awi 'ut ma'efera je'ega mome'wara nanẽ nũ. Sã'ã 'ywygya kaja fufura iãja. Nan tee futat tuwi wenyramũ. Ypiauu 'jawe mama'eukwaawa rapyawa. Itatata nanẽ 'upa ypiauu pype nũ, ẽsõfyria 'jawa 'upa ipype nũ. Ekoa futat 'gã imonou imomoa mama'eukwaawa

rapyawa pype. ²¹ Kawaruu siga 'arimũ 'ũi ma'e 'ga ja'waraiwa remiayua 'gã apisaupap ogyuu pyu. Ojuru awi 'ut ma'e pyu iapisaupap. A'eramũ wyra eumera 'wau wewegamũ jui.

20

Miu kwara

¹ A'eramũ je ywagipewara 'ga amũ resaka nũ. Ywag awi 'ut ma'e 'ga. Opo pe saawi rerekou. Itajuua nanẽ 'ga erekou opo pe nũ. Aipo saawia ywy kwawukuu rawopytymawa ma'ea. ² A'eramũ 'ga tejuuranũũ pyyka ikupyfaa itajuu pyu. Aipoa tejuuranũũa mama'eukwaawa 'wyrriara futat. Sata-nasi 'jau 'gã jupe. Ymã ijesa-kari mojamũ aeypy upe rakue. Aipoa ywagipewara 'ga ikupyfaa itajuu pyu. ³ A'eramũ 'ga imomoa imonou ywy kwawukuu pype.

—'Au e'ÿi. Miu kwara magwapa e'ÿina ywy kwawukuu pype— 'jau 'ga jupe imomor ire.

A'eramũ 'ga iawopytymawa motypa saawi pyu ee. A'eramũ mama'eukwaawa 'wyrriara uẽme'ema ywy kwawukuu awi. A'eramũ ywy pewara 'gã moryteeu'jape'ema. Miu kwara kwaw ire te 'gã imuẽmukari kamẽsĩũũ etee.

⁴ A'eramũ je 'wyrriara renawa amũ resaka nũ. I'arimũ wapyk ma'e 'gã nupe Janeruwarete 'ga opãjẽ monou, 'gã mogyau 'wyrriaramũ Jejui 'ga pyri. Jejui 'ga ree je ijuwonogipyrera 'gã 'agera resaka nũ. Jarejuwarete 'ga je'ega 'gã omome'u rakue. Jejui 'ga porogyta a'jea nanẽ 'gã imome'wau nũ. A'eramũ ia'wyre'ema 'gã 'gã juwonoka rakue. Aipo 'gã namuorywi futari 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera. Ia'agawa nanẽ 'gã imuorype'ema

futat nũ. Nomojewagukari 'gã weapykaga 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera remifutar imũ. Opo are nanẽ 'gã imojewagukare'ema rakue. A'eramũ Jejuĩ 'ga 'gã mũ'jãu tywy awi, 'gã moferapa, 'gã mogyau 'wyriaramũ ojepyri. Miu kwara 'gã 'ũina imagwapa Kristu 'ga pyri. ⁵ 'Gã tee ra'ne Jejuĩ 'ga imũ'jãu tywy awi aipo 'ara rupi. A'eramũ 'gã tywy awi ae mũ'ẽypyawet 'jau jupe. Tekotee 'gã 'ga imũ'jãu jui miu kwara kwaw ire etee. ⁶ Imoferaw ypy ypyfera 'gã aku'iramũ ajemogyau. Janeruwarete 'ga remiayywa futat 'gã. A'eramũ 'gã awawe'em mama'eukwaawa rapyaw ipe. A'eramũ 'gã aku'iramũ ajemogyau. Jarejuwarete 'ga upe 'gã oporowykyau. Jejuĩ 'ga upe nanẽ 'gã oporowykyau nũ. Miu kwara magwapa 'gã ajemogyau Jejuĩ 'ga poirũnamũ.

Iapyaw ipe mama'eukwaawa 'wyriara monõawam

⁷ Miu kwara kwaw ire nipo 'gã mama'eukwaawa 'wyriara muẽma ywy kwawukuu awi. A'eramũ futat nipo 'gã itajuu rawi ikupy awi. ⁸ A'eramũ nipo mama'eukwaawa 'wyriara awau ywy pewara 'gã moryteeu nũ. “Ywy pewara 'gã tomomoit 'gã Nuwarete 'ga rerowiar awi 'jau kwy”, 'jau nipo mama'eukwaawa 'wyriara awau 'ũina numiamũ. Goga 'jaw ipe awau. Magoga 'jaw ipe nanẽ awau nũ. A'eramũ nipo mama'eukwaawa 'wyriara wemimoryteefera 'gã majatykau 'gã moparuowajaa. Kwaiwete nipo 'gã ajatykau. Nomojopyrũa'uweri te nipo ae 'gã. Sã'ã 'yisigeau pytuna. Nan te nipo 'gã pytuna. Nimojopyrũawi futari.

9 Mama'eukwaawa 'wyrriara remimoryteefera 'gã awau okwasi'wau Janeruwarete 'ga remi-ayyuwa 'gã nupawa mamana, 'gã 'wyrarete mamana. Aipoa 'gã 'wyraretea Janeruwarete 'ga afutat. A'eramũ 'ga tata mua imojypa ywag awi, imamanara 'gã napyaupap. 10 A'erauwe 'ga 'gã moryteeara, mama'eukwaawa 'wyrriara monou imomoa mama'eukwaawa rapyaw ipe. Peu futat akou tywet 'yē'ē awi 'ut ma'efera pyri, 'yē'ē awi 'ut ma'efera je'ega mome'wara pyri. Peu futat awau oteweramũ ajemogyau tyweaete. Nateepawi futari 'gã nereko tywera.

Mama'eukwaawa rapyaw ipe werowiaare'ema 'gã monoawam

11 A'eramũ je 'wyrriararete renawuu resaka nũ. Aipoa waparasiayramũ. I'arimũ wapyk ma'ea nanē je esaka nũ. Ywya awau oka'jama 'ga wi, ywaga retee. Ika'jam ire nitywi 'gã amũ oka'jam ma'efera resakara. 12 A'eramũ je amanũ ma'efera 'gã nesaka. 'Wyrriararete renawa rowase 'gã nuri ajemogyau. 'Wyrriara 'gã, akotee ma'e 'gã netee 'ua 'upa 'ga rowase. A'eramũ 'ga amũ ka'arana pypekau imogytau. Ywy pewara 'gã nemiapofera rerekwara pypekau ra'ne esaka. A'eramũ Jarejuwarete 'ga remiayyuwa rerekwara ka'arana nanē ipypekau nũ. Aipoa ka'aran are Janeruwarete 'ga wemiayyuwa 'gã nera kwasiarukaa rakue. 'Gã tee ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri nakwaparimũ rũi futat. A'eramũ 'gã 'jau “ajemogy ma'ea ka'arana”, 'jau 'gã aipoa ka'arana upe. Ywy pewara 'gã nemiapofera rerekwara ra'ne 'ga amũ imogytau.

A'eramũ Janeruwarete 'ga 'gã mepyau 'gã nemiapofer are. ¹³ 'Yẽ'ẽ pype amanũ ma'ea nanẽ 'ua nũ. 'Gã nanẽ 'ga imepyau. Amanũ ma'efera 'gã juejue 'ua u'ama 'ga rowase. A'eramũ 'ga 'gã mepyau najuejue etee futat. ¹⁴ Ae momapawa 'gã imonou imomoa mama'eukwaawa rapyaw ipe. Ma'eramũ 'ã ae namanũu'jawi futari numiamũ. A'ere Janeruwarete 'ga werowiare'emamũ ae pe'ai ojewi. A'eramũ ae awau ajemogyau muku 'ga wi wayrũnamũ nakwaparimũ rũi futat. Nitywu'jawi ae'agera rupawa. Ipyewarera nanẽ 'ga imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe. Aipoa tata ypiauu 'jawe. ¹⁵ A'ere 'ga ajemogy ma'ea ka'arana resaka. Janeruwarete 'ga ree ojemogypyk ma'e 'gã nera juejue ajemogyau ee. A'eramũ ee ijekwasiare'ema 'gã 'ga imonou imomopoa mama'eukwaawa rapyaw ipe. Mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'e 'gã amanũu'jap ma'e 'jawe futat. Sã'ã janemanũa jane mopojo'oga janepytun awi. Nan tee mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'e 'gã pojo'ogamũ Jarejuwarete 'ga wi.

21

Ywag yaua ywy yau retee

¹ A'erauwe je ywag yau resaka, ywy yau retee. Ywag ymanera atepawamũ ywy ymanera retee. 'Yẽ'ẽa nanẽ oka'jama nũ. ² A'eramũ je Jarejuwarete 'ga 'wyrarete yau resaka, Jerusareg yaua je esaka. Kwe 'ua ojypa ywag awi. Janeruwarete 'ga futat imojewaka iapou imua. Sã'ã kũjãmuku ijemuesagea akokatuaw are. Nan tee futat turi

ojypa. ³ A'erauwe je 'ga amũ je'ega renupa: “Awamũ nipo Janeruwarete 'ga rekoï ywy pewara 'gã pype” 'ea je enupa. “Awamũ nipo 'gã juejue Jarejuwarete 'ga remiayuwa. 'Ga 'ã 'gã Nuwaretea” 'ea je enupa. ⁴ “Ga nipo 'gã neaya amukag 'gã nui. Nojoo'ou'jawi 'gã. Namanũ'jawi futari 'ga amũ. Nitywi futari ae mu'arasigawa. Nitywi futari mama'eaya. A'eramũ 'gã ajaa'wawe'em. Mama'e ymanera oka'jamap jui” 'ea je aenupap. 'Wyriara renawa pyri oje'eg ma'e 'ga 'ũina.

⁵ A'eramũ 'wyriararete renawa 'arimũ wapyk ma'e 'ga 'jau:

—Mama'e ymanera teepap. 'Awamũ ipyau etee je iapoi ipy'rau nũ— 'jau 'ga.

A'eramũ 'ga 'jau jee:

—Jeje'ega ekwasiat ka'aran are. A'jea futat je'ea. A'eramũ pẽẽ ee pejejemogyppyygarũmũ— 'jau 'ga jee. ⁶—Teporowykya je aapopap. Mama'e apoe'emawe te 'ã je rekoï. Mama'ea teepaw ire miamũ futat je rekoï nũ. Nakwaparimũ warãu rũi je. I'yuwei ma'e 'gã nupe 'ya tomono 'jau. Aipoa 'y rykuara 'gã ajemogy namawi rũi. A'eramũ je 'gã mogyau tejepyri futat. ⁷ Teje'ega renupara 'gã je amogy teja'yramũ futat. Je te 'ã 'gã Nuwaretea— 'jau 'ga jee.

⁸ —A'ere amumera 'gã oi mama'eukwaawa rapyaw ipe eewe futat. Je rerowiar awi opoit ma'e 'gã, je rerowiare'ema 'gã, mama'e tywera apoara 'gã, oporojuka ma'e 'gã, mama'eukwaawa 'wyriara pãjẽ pyu ipãjẽ ma'e 'gã, maira'me a'agaw are oryp ma'e 'gã, i'me ma'e 'gã. Mĩmera 'gã awau opytau mama'eukwaawa rapyawa

pype, ypiauu 'jawewara pype. Ësõfyri 'jawa iapyau ipype. Ësõfyri wenyramũ niry'wei futari. A'eramũ wayramũ 'gã nupe, 'gã nerekou tyweaete. Mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'e 'gã amanũu'jap ma'e 'jawe futat. A'ere 'gã namanũi futari. Janeruwarete 'ga te 'gã nuerowiari. A'eramũ 'ga 'gã monou muku ojewi amanũu'jap ma'e 'jawe— 'jau 'ga jee.

Jerusareg yau

⁹ A'ere ywagipewara 'ga amũ 'ua oje'ega jee nũ. Itay'a'i rerekwarera 'ga amũ, Janeruwarete 'ga je'ega rerowiare'ema 'gã nereko tywerarera 'ga amũ 'ua oje'ega jee:

—Ere ejua je rupi. Taesaukat karupa'mĩ 'jawewara 'ga remirekorama enee 'jau— 'jau 'ga jee.

¹⁰ A'erauwe Janeruwarete 'ga 'Agesagea je pojekau ojeupe. A'eramũ ywagipewara 'ga je rerawau ywytyt ywate 'arimũ. Pe awi 'ga Jerusareg yau resaukaa jee. Janeruwarete 'ga 'wyr yau resaukaa jee. 'Ua ojyppa ywag awi.

¹¹ Wenyfugamũ 'ua. Peu futat Janeruwarete 'ga rekoi. A'eramũ Janeruwarete 'ga renyfuga 'ga rerua erojyppa. Ita esage 'jawe wenyfugamũ, jasipi 'jawa 'jawe. Ojesagete ma'ea futat, kristau 'jawa 'jawe. ¹² Janeruwarete 'ga 'wyraretea ojeosõu. Iosoma ianam te, iywateuua nanẽ nũ. Tusi iosoma rokwarara. Ywagipewara 'gã iosoma rokwarara rarũmũ. Iosoma rokwar are Israeu 'ga ra'yra 'gã nera ojekwasiaa. ¹³ Kwara poawa katy muapyra iosoma rokwarara. Kwara resaawa katy muapyra iosoma rokwarara. Iyse katy muapyra iosoma rokwarara, iyse owajara katy muapyra 'jau.

14 Itauua ra'ne 'gã imonou imỹina. A'ere 'gã iosoma iapou itauu 'arimũ. Tusi itauua. Aipoa itauu are Karupa'mĩ 'jawewara 'ga remimonofera 'gã nera ojekwasiaa.

15 Je upe oje'eg ma'e 'ga ywyrarete wereko opo pe. Ouru apopyrera 'ga ywyrarete. Aipo pyu 'ga 'wyrarete ra'agawyau. Iosom, iosoma rokwat. Mĩmera 'ga wa'agawy ipyu. 16 Janeruwarete 'ga 'wyrarete yau ojoumykakaga 'jawe etee futat ipytu'ẽa. Opytu'ẽ pãwẽ pãwẽnamũ futat. Tois miu tusẽtu kilometro pytu'ẽa. Tuwi tuwi te Jerusareg yaua. 'Ga 'wyrarete ywatea ipytu'ẽ 'jawe etee futat. 17 Iosoma nanẽ 'ga ia'agawyau nũ. Sesẽtai kwaturu metro ianama. Ywy pewara mama'e ra'agawyawa pyu futat 'ga ia'agawyau. 18 Ita esage 'ga iapou oje'wyrarete osomamũ. Jasipi 'jawa apou iosomamũ. Ouru 'ga iapou oje'wyrareteramũ. Wenyfugamũ werawerawuu 'jawe. 19 Itauu 'arimũ 'gã iosoma apou. Aipo itauua ita esagea futat. Epy ete aipoa ita esagea. Ajepeja ita owyay ma'ea, jasipi 'jawa. Ajepeja ita owy ma'ea, safira 'jawa. Ajepeja ita warumama'wiramũ, agata 'jawa. Ajepeja ita owyay ma'ea, esimerauta 'jawa. 20 Ajepeja ita warumama'wisigamũ, saritonia 'jawa. Ajepeja ita piraga, satiu 'jawa. Ajepeja ita ijukyryay ma'ea, krisoritu 'jawa. Ajepeja ita owya, periru 'jawa. Ajepeja ita ijukyryũ'nĩ topasiu 'jawa. Ajepeja ita siga, krisopasi 'jawa. Ajepeja ita owy ma'ea, jasĩtu 'jawa. Maapawa ita umy'gi ma'ea, ametisita 'jawa. 21 Iosoma rokwara majepei tee ita fu'asigũña apopyrera, perua 'jawa apopyrera. Peuwara

aeatawapy'apykawa ouru apopyra etee futat. Okawuramũ werawerawuu 'jawe.

²² Naesagi je Janeruwarete 'ga mogytaawa peu. Peu futat Janeruwarete 'ga rekoi, pãjērete 'ga rekoi, Karupa'mĩ 'jawewara 'ga retee. A'eramũ peuwara 'gã 'gã muorypa au'jeteramũ ajemogyau. Nooa'uweri 'gã sigaty 'gã muorypa. ²³ Nitywi futari kwara. Jaya nanē otywe'emamũ nũ. Janeruwarete 'ga ete wenyfugamũ, Karupa'mĩ 'jawewara 'ga retee. A'eramũ opyytunaiwe'emamũ. ²⁴ Ywy pewara 'gã juejue Janeruwarete 'ga remiayuwa. 'Gã nupe nanē opyytunaiwe'emamũ nũ. 'Gã 'wyrara 'gã nipo okaraemã esage rerua aipoa oje'wyrarete pe Jarejuwarete 'ga upe. ²⁵ Nuawopytymi futari 'gã iosoma rokware. Niyyptuni futari peu. A'eramũ 'gã iosoma rokware rawopytyme'ema futat. ²⁶ Ywy pewara 'gã nipo okaraemã rerua Jarejuwarete 'ga upe.

—Ene te 'ã mama'ea ereapo rakue. A'eramũ ore erua ene upe nũ— 'jau nipo 'gã erua Jarejuwarete 'ga upe.

²⁷ A'ere 'gã mama'e tywera nuerura'uweri erosou aipoa 'ga 'wyrarete pe. Mama'e tywera apoara 'gã nanē aipoa 'ga 'wyrarete pe nosei nũ. I'me ma'e 'gã nanē nosei nũ. Karupa'mĩ 'jawewara 'ga ka'aran are ijekwasiaripyrrera 'gã etee te ose aipo 'ga 'wyrarete pe, ajemogy ma'ea ka'arana are ikwasiaripyrrera 'gã etee.

22

¹ A'ere ywagipewara 'ga 'yrete resaukaa jee.

—Koa 'y rykuara 'gã ajemogy nakwaparimũ ete rũi— 'jau 'ga jee.

Aipoa 'ya wypysige'emamũ futat okwapa. Ojesaka etee futat typya, kristau 'jawa 'jawe. Janeruwarete 'ga renawa 'wyr awi futat turi. Karupa'mĩ 'jawewara 'ga ma'e 'wyr awi nanẽ 'ua nũ. ² 'Gã 'wyrarete pyterimũ futat okwapa, ukawõ'õ pyterimũ futat okwapa. 'Yrete reme'y'warimũ y'wa 'ywa u'ama ajuowai. Aipoa y'wa 'ywa 'u re ae mogyau nakwaparimũ ete rũi. Aipoa y'wa 'ywa namajepei tee rũi i'aa. I'au'jau'jap futat. Majepei tee jaya moka'jami u'aramũ nũ. Majepeja jaya moka'jam ire u'aramũ nũ 'jau. Oowa muaga futat. Ywy pewara 'gã katu'okawa futat oowa. ³ Nitywi futari mama'e tywera aipoa 'wyrarete pype. Nitywi futari “mama'e tywera jee” Janeruwarete 'ga 'jawa.

Janeruwarete 'ga renawa 'ũi aipoa 'ga 'wyrarete pe futat. 'Ga remiayuwa 'gã 'ua 'ga muorypa au'jeteramũ futat peu. ⁴ Peu futat 'ga remiayuwa 'gã 'ga reakwara resaka. 'Ga rera 'gã erekou ik-wasiaa weapykag are. ⁵ Nitywi futari ypytunaiwa peu. A'eramũ 'gã tata reny futare'ema peu. Kwara renya nanẽ 'gã ifutare'ema nũ. Janeruwarete 'ga futat 'ũi wenyfugamũ 'gã nupe. A'eramũ oypytnaiwe'emamũ. Janeruwarete 'ga wemiayuwa 'gã mogyau 'wyririamũ ojepyri. A'eramũ 'gã ajemogyau 'wyririamũ nakwaparimũ ete rũi.

Jejuí 'ga ruawam

⁶ A'eramũ ywagipewara 'ga 'jau jee.

—A'jea futat aipoa morogytaa. A'eramũ pẽẽ pejemogypyka futat ee. Janeruwarete 'ga 'ã

U'agesagea omono oje'ega mome'wara 'gã nupe. 'Ga 'ã je mut mama'e ijeapoarama resaukaawamũ wemiayuwamũ pẽ nupe— 'jau ywagipewara 'ga jee. —Niporomukui futari nipo eneremiesagera ojeapou— 'jau 'ga jee.

⁷ A'eramũ Jejui 'ga 'jau:

—Pe'je pejeapyakau jeje'eg are. Anurenure'i nipo je oi nũ. A'eramũ pẽẽ jeje'ega renuparamũ pejekõẽãjamũ pejemogyau. Teje'ega je ak-wasiarukat ene upe. Anurenure'i nipo mama'ea jeapoi je'eawer imũ etee futat— 'jau 'ga jee.

⁸ Je Juãnamũ. Je 'ga je'ega renupara ai'i, tejeupe 'ga remiesaukarera resakarera nanẽ je nũ. Tejeupe esaukapaw ire je teapyka tejenupy'ãu ywagipewara 'ga rowase, tejeupe esaukaara 'ga rowase, je 'ga muoryparamet ee. ⁹ A'ere 'ga 'i jee:

—Ereapo awi nanuara. Jarejuwarete 'ga te emuoryp. Ene 'jawe futat je 'ga remiayuwamũ, 'ga je'ega mome'wara 'gã 'jawe 'jau. 'Aga ka'arana rerowiaara 'gã 'jawe 'jau. Jareju'jawe jane rekoi. Jarejuwarete 'ga etee emuoryp— 'jau 'ga jee.

¹⁰ A'eramũ 'ga 'jau jee nũ:

—Eremim kasi ejemikwasiarera ne. Niporomukui futari nipo ene upe esaukaripyra ojeapou.

¹¹ Mama'e tywera apoara 'gã nipo mama'e tywera apou etee futat akou— 'jau 'ga jee. —Mama'e esage apoara 'gã nipo mama'e esagea etee iapou akou. Jarejuwarete 'ga upe mama'e apoara 'gã nipo mama'e apou 'ga upe etee futat. Nojopy'ruarũi 'awamũ pẽnemiapoa. Teepap ja'wyja'wy— 'jau ywagipewara 'ga jee.

¹² A'eramũ Jejui 'ga 'jau jee nũ:

—Pe'je pejeapyakau jeje'eg are. Nojeporomukui futari nipo je tewau nũ. Pẽnekwawera repya nipo je erawau pẽ mepyau, pẽnemiapofera mepyau— 'jau 'ga jee. ¹³ —Je futat 'ã ywy apoe'emaue ako ma'ea. Mama'e teepaw ire miamũ futat je rekoi. Je mama'e aapo ikue. A'eramũ je futat imateepapa nũ— 'jau 'ga jee.

¹⁴ —Ekõãi nipo ojepirei ma'e 'gã, jery pyu ojepirei ma'e 'gã. Aipo 'gã nipo y'wa 'wau. “Aga y'wa 'wara ajemogyau nakwaparimũ ete rũi” 'jawa y'wa 'wau. Jarejuwarete 'ga 'wyrarete pe nipo 'gã awau osou 'gã 'wyrarete osoma rokwararupi— 'jau Jejui 'ga jee. ¹⁵ —A'ere ijepireje'ema 'gã nosei futari. Mama'e tywera apoara 'gã, mama'eukwaawa 'wyrara pãjẽ pyu ipãjãgaip ma'e 'gã, wemirekoe'em are ako ma'e 'gã, omene'em are ako ma'e 'gã, oporojuka ma'e 'gã, maira'me a'agaw are oryp ma'e 'gã, i'me ma'e 'gã. Mĩmera 'gã osowe'em futat Janeruwarete 'ga 'wyrarete pe. Muku 'gã oi ajemogyau 'ga 'wyrarete awi— 'jau Jejui 'ga jee.

¹⁶ —Je te 'ã Jejujamũ. Ywagipewara 'ga amũ amono teje'ega mome'waukaa pẽ nupe, tejerowiaaramũ pẽ nupe. Je Davi 'ga juapyrera. Je jaytata ku'ema reruara 'jawewara— 'jau Jejui 'ga.

¹⁷ Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'jau Karupa'mĩ 'jawewara 'ga remirekorama ãẽ retee:

—Ere ejua!

Jejui 'ga je'ega renupara 'gã nanẽ 'jau:

—Ere ejua!

I'yuwei ma'eramũ pe'je pejejua. “Aga 'yrykuara 'gã ajemogyau nakwaparimũ ete rũi” 'jawa petykut. A'eramũ pẽ pejemogyau Jarejuwarete 'ga pyri

nakwaparimũ ete rũi. Aipoa 'ya Janeruwarete 'ga imonou “'y emut ara jee” 'jara 'gã nupe. Nepe-monoï ka'aranũũa 'y muawamũ. Janeruwarete 'ga omono ekoete te futat enũinara 'gã nupe.

¹⁸ Je Juãnamũ. Mama'e a'jea futat je amome'u pẽ nupe, Jejui 'ga je'ega renuparamũ pẽ nupe. Jeje'ega etee pemome'u pejejaupe. Irãinãn kasi pemome'u pejejaupe ne. Irãinãn pẽẽ imome'uramũ nipo Janeruwarete 'ga pẽ nereko tyweretei ikwasiaripyrrer imũ etee. ¹⁹ 'Gã imome'upawe'emamũ 'aga y'wa Janeruwarete 'ga i'waukare'ema futat 'gã nupe, “'aga y'wa 'wara 'gã ajemogy nakwaparimũ ete rũi” 'jawa 'waukare'ema 'gã nupe. Aipo 'gã nosei futari Janeruwarete 'ga 'wyrarete pe.

²⁰ A'eramũ imome'u katuara 'ga 'jau:

—A'jea futat. Anurenure'i nipo je oi nũ— 'jau 'ga.

A'eramũ je 'jau 'ga upe:

—Ere ejua, ki Jejui. Ene te 'ã ore'wyriarareteretea— 'jau je 'ga upe.

²¹ Janejararete 'ga Jejui 'ga resagea pẽ nerekoa je afutat.

Kweramũ tejemiesagera mome'ua.

Janeruwarete 'Ga Je'eg
New Testament in Kayabí (BR:kyz:Kayabí)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kayabí

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kayabí

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
4079b71d-584e-51a5-ad2a-7eb18ed8c7d4